

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ УПРАВЛІННЯ ТА ПРАВА
ІМЕНІ ЛЕОНІДА ЮЗЬКОВА
ФАКУЛЬТЕТ УПРАВЛІННЯ ТА ЕКОНОМІКИ
Кафедра: менеджменту, фінансів, банківської справи та страхування

МАГІСТЕРСЬКА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня магістра
на тему: «Бюджетне планування в умовах ринкової економіки
(на матеріалах місцевого бюджету Славутської міської територіальної
громади)»

Виконав: студент магістратури за спеціальністю 072 Фінанси, банківська справа та страхування
Гучинський Назарій Павлович

Керівник: професор кафедри менеджменту, фінансів, банківської справи та страхування, доктор економічних наук, професор
Синчак Віктор Петрович

Рецензент: начальник фінансового управління виконавчого комітету Славутської міської ради
Долішна Ю. М.

Хмельницький – 2023 рік

АНОТАЦІЯ

Гучинський Н. П. Бюджетне планування в умовах ринкової економіки (на матеріалах місцевого бюджету Славутської міської територіальної громади)». Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису. Магістерська робота на здобуття освітнього ступеня магістра за спеціальністю 072 Фінанси, банківська справа та страхування. Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова, Хмельницький, 2023. 78 с.

В магістерській роботі на матеріалах місцевого бюджету Славутської міської територіальної громади досліджено бюджетне планування в умовах ринкової економіки. Розкрито сутність бюджетного планування та доведено його доцільність в умовах ринкової економіки. Охарактеризовано методи бюджетного планування. Показано особливості використання окремих методів бюджетного планування в сучасних умовах ринкової економіки. Узагальнено основні завдання бюджетного планування в умовах ринкової економіки.

Проаналізовано сучасний стан використання бюджетного планування у Славутській міській територіальній громаді. Охарактеризовано стан бюджетного планування бюджету за доходами у Славутській міській територіальній громаді. Проведено аналіз видатків місцевого бюджету. Визначено основні напрями використання видатків місцевого бюджету. Охарактеризовано процедурні питання бюджетного планування видатків місцевого бюджету. Наголошено на необхідності реалізації принципу поєднання фіскальної достатності та соціально-економічної ефективності.

Визначено, що система бюджетного планування потребує подальшого вдосконалення за рахунок розвитку інституційних засад бюджетного процесу. Запропоновано забезпечити у процесі бюджетного планування реалізацію механізму розробки щорічних доповідей головними розпорядниками бюджетних коштів про досягнуті результати. На макрорівні запропоновано провести аналіз неефективних пілг для збільшення надходжень до бюджету.

Ключові слова: бюджетне планування, суб'єкти бюджетного планування, об'єкти бюджетного планування, ринкова економіка, завдання бюджетного планування, методи бюджетного планування, програмно-цільовий метод.

ABSTRACT

Guchynskyi N. P. Budget planning in the conditions of a market economy (based on the materials of the local budget of the Slavutsk city territorial community)".

Qualifying scientific paper on copywriting.

Master's degree program for obtaining an open master's degree in the specialty 072 Finance, banking and insurance. Khmelnytskyi Leonid Yuzkov University of Management and Law, Khmelnytskyi, 2023. 78 p.

In the master's thesis, budget planning in the conditions of a market economy was studied based on the materials of the local budget of the Slavutsk city-territorial community.

The essence of budget planning is revealed and its expediency in the conditions of a market economy is proven. The methods of budget planning are characterized.

Features of the use of individual methods of budget planning in modern conditions of the market economy are shown. The main tasks of budget planning in the conditions of a market economy are summarized.

The current state of the use of budget planning in the Slavutsk urban territorial community is analyzed. The state of budget planning of the budget by income in the Slavutsk city-territorial community is characterized. An analysis of local budget expenditures was carried out. The main areas of use of local budget expenditures have been determined.

Procedural issues of budgetary planning of local budget expenditures are characterized.

The need to implement the principle of combining fiscal sufficiency and socio-economic efficiency is emphasized.

It was determined that the budget planning system needs further improvement due to the development of the institutional foundations of the budget process.

It is proposed to ensure the implementation of the mechanism for the development of annual reports by the main managers of budget funds on the achieved results in the process of budget planning.

At the macro level,

it is proposed to conduct an analysis of inefficient benefits to increase budget revenues.

Keywords: budget planning, budget planning subjects, budget planning objects, market economy, budget planning tasks, budget planning methods, program-target method.

Зміст

Вступ.....	2
Розділ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ БЮДЖЕТНОГО ПЛАНУВАННЯ В УМОВАХ РИНКОВОЇ ЕКОНОМІКИ	
1.1. Сутність бюджетного планування та його доцільність в умовах ринкової економіки.....	5
1.2 Методи бюджетного планування та особливості їх застосування в умовах ринкової економіки.....	13
РОЗДІЛ.2. СТАН БЮДЖЕТНОГО ПЛАНУВАННЯ В УМОВАХ РИНКОВОЇ ЕКОНОМІКИ	
2.1 Планування бюджету за доходами на стадіях бюджетного процесу.....	23
2.2 Бюджетне планування видатків бюджету.....	31
РОЗДІЛ 3. УДОСКОНАЛЕННЯ БЮДЖЕТНОГО ПЛАНУВАННЯ В УМОВАХ РИНКОВОЇ ЕКОНОМІКИ	
3.1 Концептуальні напрями розвитку бюджетного планування в умовах ринкової економіки.....	43
3.2. Удосконалення бюджетного планування доходів і видатків бюджету.....	48
Висновок.....	53
Список використаних джерел.....	56
Додатки.....	61

Вступ

Актуальність теми. Проблема розвитку бюджетного планування в Україні є досить цікавою в сучасних умовах. Планування бюджетних доходів є складним фінансово-економічним та політичним процесом, який передбачає максимальне врахування великої кількості чинників, що впливатимуть на формування дохідної та видаткової частин бюджету будь-якого рівня. Адже у процесі забезпечуються необхідні фінансові пропозиції згідно з планом економічного та соціального розвитку; визначається обсяг доходів та резерви їхнього росту, обсяг видатків; створюється належна база соціального захисту населення; розподіляються доходи та видатки між окремими ланками бюджетної системи; утворюються матеріальні та бюджетні резерви.

Державний бюджет України, а саме успішність його прийняття та повнота виконання, є «лакмусовим папірцем» ефективності діяльності уряду. Процес складання державного бюджету в Україні законодавчо врегульований Главою 6 Бюджетного кодексу України. Цей процес передбачає здійснення планування його доходів і видатків на наступний рік та на середньострокову перспективу (плановий та наступні за плановим два бюджетні періоди)[7].

Місцеві органи влади також у процесі складання місцевих бюджетів керуються законодавчо встановленими методиками планування та прогнозування бюджетних доходів і видатків. Однак вони не в змозі реалізувати себе у бюджетному плануванні повною мірою, оскільки є залежними від державного бюджету і міжбюджетних трансфертів.

Законодавством не у повному обсязі урегульовані питання бюджетного планування, тому в умовах ринкової економіки виникає необхідність у вдосконаленні бюджетного планування, оскільки воно є важливою складовою подальшого розвитку системи управління державними фінансами в умовах євроінтеграційного вектора здійснюваних економічних реформ. Враховуючи те, що реформаційні зміни у сфері державних фінансів відбуваються в умовах глобалізації та ускладнення світової фінансової системи, а відтворювальний процес у трансформаційному суспільстві характеризується нестабільністю, актуальною є проблема побудови ефективної системи бюджетного планування з урахуванням

міжнародного досвіду, особливостей євроінтеграційних процесів, необхідності забезпечення транспарентності бюджетних відносин

Середвагомих наукових досліджень проблем формування та реалізації бюджетної політики України, визначення напрямів розвитку системи бюджетного планування присвячено праці І. Запатої [1], Л. Лисяк [2], А. Максюті [3], П. Самуельсона [4], Дж. Стігліца, В. Федосова [5], І. Чугунова [6], С. Юрія [8].

Метою магістерської роботи є узагальнення теоретичних положень і вивчення практичних аспектів бюджетного планування доходів і видатків місцевих бюджетів в умовах ринкової економіки та розробка концептуальних напрямів його удосконалення.

Для досягнення мети в роботі поставлено такі завдання:

- розкрити сутність бюджетного планування для розуміння теоретичного походження терміну та обґрунтувати його необхідність в умовах ринкової економіки;
- узагальнити основні методи бюджетного планування та особливості їх застосування в умовах ринкової економіки для порівняння із чинною практикою планування місцевих бюджетів;
- проаналізувати практичні аспекти планування місцевих бюджетів за доходами для виявлення відхилень на стадіях бюджетного процесу;
- здійснити аналіз сучасного стану бюджетного планування видатків місцевого бюджету та встановити проблемні питання для їх усунення у перспективі;
- визначити концептуальні напрями розвитку бюджетного планування в умовах ринкової економіки для їх імплементації в місцевих бюджетах;
- сформулювати основні підходи до удосконалення бюджетного планування доходів і видатків бюджету та обґрунтувати можливість їх затвердження у нормативно-правових актах .

Предметом дослідження є теоретичні і методичні основи та практичні аспекти бюджетного планування в умовах ринкової економіки на матеріалах фінансового управління виконавчого комітету Славутської міської ради.

Об'єктом дослідження є фінансові відносини у процесі розподілу доходів і видатків при бюджетному плануванні місцевих бюджетів в умовах ринкової економіки.

Методи дослідження в основу методики нашого дослідження було покладено вивчення наукової літератури, нормативно-правових актів, рішень Славутської міської ради, спостереження за роботою фінансового управління, статистична обробка даних, використання фінансового експерименту.

Практична значущість нашої дослідницької роботи полягає в тому, що результати дослідження можуть бути використані у роботі місцевих рад для покращення планування місцевих бюджетів територіальних громад.

Структура роботи відповідно до мети та завдань дослідження робота складається зі вступу, 3 розділів, 6 підрозділів, висновків, списку використаних джерел із 62 найменувань та 6 додатків. Загальний обсяг роботи 85 сторінки.

Розділ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ БЮДЖЕТНОГО ПЛАНУВАННЯ В УМОВАХ РИНКОВОЇ ЕКОНОМІКИ

1.1. Сутність бюджетного планування та його доцільність в умовах ринкової економіки

Бюджетне планування є складовою загальнодержавного економічного планування і займає центральне місце у фінансовому плануванні. Від рівня збалансованості бюджету на стадії планування, точності економічних і соціальних прогнозів залежить стабільність функціонування бюджетної сфери і рівень виконання програм протягом майбутнього бюджетного періоду.

Бюджетне планування – це централізований розподіл й перерозподіл в процесі складання і виконання бюджету сукупного суспільного продукту і національного доходу по всіх ланках бюджетної системи і за видами фінансових планів на основі державного плану соціально-економічного розвитку України. Бюджетне планування являє собою науково обґрунтований процес визначення джерел створення і напрямів використання бюджетних ресурсів в економіці держави з метою забезпечення стабільного економічного і соціального розвитку.

На нашу думку, це визначення найбільш загально розкриває зміст та сутність бюджетного планування.

Науковці по різному трактують визначення бюджетного планування «Додаток А».

В управлінні бюджетними ресурсами бюджетне планування займає надзвичайно важливе значення. Оскільки від правильного визначення планових показників бюджету залежить рівень його виконання. За допомогою бюджетного планування відбувається виявлення реальних джерел формування дохідної частини бюджетів, таким чином забезпечується мобілізація у централізованому фонді грошових коштів, необхідних для фінансування завдань та функцій органів державної влади і місцевого самоврядування. Саме у процесі планування проводять аналіз та оцінювання фактичних показників розвитку економіки держави, регіонів і окремих галузей, що дає змогу виявити їхні фінансові можливості та врахувати окремі пропозиції щодо зростання дохідної спроможності й визначення ефективних напрямків спрямування коштів бюджету.

Держава використовує бюджетне планування для забезпечення ефективного функціонування бюджетної системи. Воно має такі особливості:

- - Бюджетне планування виступають бюджетні ресурси держави;
- - суб'єктами є органи державної влади й управління та місцевого самоврядування;
- - предметною галуззю (сферою застосування) бюджетного планування є бюджетні відносини, що виникають у процесі розподілу та перерозподілу валового внутрішнього продукту та пов'язані з формуванням і використанням фінансових ресурсів держави на всіх стадіях відтворювальних процесів;
- - у процесі бюджетного планування забезпечуються необхідні фінансові пропорції згідно з прогнозами економічного і соціального розвитку, встановлюються безпосередні зв'язки підприємств і організацій різних форм власності з бюджетом на плановий період;
- - за допомогою бюджетного планування створюється належна фінансова база, визначаються параметри та конкретні механізми реалізації програм соціального захисту населення;
- - бюджетне планування ґрунтується на грошовій оцінці бюджету, що дозволяє визначати найефективніші варіанти фінансового забезпечення прогнозних показників соціально-економічного розвитку[23].

Ринкова економіка — економічна система, заснована на принципах вільного підприємництва та добровільного обміну, у якій роль основного регулятора економічних відносин відіграє ринок.

Однак ринковий механізм повною мірою не може вирішити таких важливих для держави питань економічного характеру, як розвиток наукомістких технологій, фундаментальних досліджень, малорентабельних, але суспільно важливих виробників, підтримання функціонування складних і ризикованих програм (океанографічні, космічні дослідження тощо). Ринкові процеси не завжди можна з прогнозувати, й інколи вони призводять до суттєвих втрат фінансових і матеріальних ресурсів. Прикладом можуть бути фінансові кризи в 1998 р. та 2008 р. які охопили практично всі країни світової спільноти.

Бюджет як основний фінансовий план держави. Як зазначалось, плановість бюджету є однією з його визначальних ознак. В Україні, яка трансформує свою соціально-економічну систему, здійснює перехід до ринкових умов господарювання, бюджет виконує роль основного регулятора цих процесів. Як фінансовий план він має передбачати виконання всіх функцій держави на загальнодержавному і місцевих рівнях — економічної, соціальної, управлінської, військової, міжетнічної, судової, міжнародної тощо.

Основні завдання бюджетного планування в умовах ринкової економіки можна узагальнити. Узагальнення подано на рис. 1.1

Рис. 1.1. Основні завдання бюджетного планування в умовах ринкової економіки

Примітка. Побудовано за даними [24].

1. Основним показником результатів економічної діяльності на макрорівні є валовий внутрішній продукт (ВВП). ВВП – це сукупна ринкова вартість кінцевої продукції та послуг, що вироблені резидентами країни за рік. Особливість показника ВВП полягає в тому, що термін «валовий» означає включення до складу його споживання основного капіталу (амортизації).

ВВП є результатом економічної діяльності усіх резидентів у галузях матеріального та нематеріального виробництв. Аналіз даного показника дозволяє порівняти економіки різних країн або динаміку розвитку однієї.

2. Централізовані фінанси відбивають відносини, що пов'язані з мобілізацією, розподілом і використанням централізованих фондів коштів. Централізовані фонди коштів надходять у розпорядження держави та органів місцевого самоврядування як суб'єкта влади. За рахунок централізованих фондів фінансуються видатки держави, в тому числі на установи невиробничої сфери (охорона здоров'я, освіта, фізична культура і спорт), судові та правоохоронні органи, здійснюється соціальне забезпечення громадян, виділяються різноманітні допомоги.[60].

Децентралізовані фонди коштів утворюються в усіх галузях народного господарства. Підприємства, організації усіх форм власності утворюють фонди коштів за рахунок своїх прибутків[60].

Важливе оптимальне співвідношення між централізованими та децентралізованими фінансами, місцевий бюджет формується в основному з децентралізованих ресурсів, але їх не завжди вистачає, тому ця частина покривається за рахунок централізованих ресурсів, у той час, як у державному бюджеті навпаки.

3. Склад державних доходів значною мірою обумовлений методами, за допомогою яких держава акумулює необхідні йому грошові кошти.

В умовах ринкової економіки основними методами мобілізації державних доходів є податки (в різних їхніх формах), позики й емісії. Співвідношення між цими методами в різні історичні періоди неоднакове і визначається безліччю факторів: змістом фінансової політики, господарською кон'юнктурою, конкретною економічною і соціальною ситуацією, ступенем гостроти виникаючих соціальних протиріч.

Відповідно до Бюджетного кодексу України, загальний обсяг доходів місцевих бюджетів складається з трьох складових:

1) доходів, що закріплюються за місцевими бюджетами та враховуються при визначенні обсягів міжбюджетних трансфертів;

2) власних доходів місцевих бюджетів, які не враховуються при визначенні обсягу міжбюджетних трансфертів;

3) міжбюджетних трансфертів, що безповоротно передаються з одного бюджету до іншого[26].

Визначення загального обсягу доходів бюджетів різних рівнів, встановлення раціональних методів мобілізації бюджетних ресурсів з врахуванням резервів їх зростання, потрібно для якісного планування бюджету, з повним визначення надходжень та з урахуванням раціональності їх використання.

4. Метою оцінки ефективності напрямків використання видатків бюджетів є визначення ефективності та результативності бюджетної програми, винайдення шляхів їх підвищення, виявлення ризиків, пов'язаних із реалізацією бюджетної програми та досягненням очікуваних результатів, окрім цього оцінка ефективності напрямків використання видатків бюджетів сприяє оптимізації процесу реалізації бюджетної програми та підвищенню якості планування бюджетної програми.

Завданнями оцінки ефективності бюджетних програм є:

- встановлення взаємозв'язку між досягнутими результатами та використаним обсягом бюджетних коштів;
- визначення ступеня досягнення запланованої мети, виконання завдань бюджетної програми шляхом аналізу виконання результативних показників;
- виявлення чинників, що перешкоджають виконанню бюджетної програми та досягненню запланованих результативних показників, їх усунення та мінімізація впливу;
- розробка заходів з підвищення ефективності та результативності використання бюджетних коштів;
- прийняття управлінських рішень, спрямованих на підвищення ефективності та результативності використання бюджетних коштів, якості планування бюджетної програми.

Під час проведення оцінки ефективності бюджетної програми за звітний період здійснюється аналіз:

- виконання видатків/надання кредитів за напрямами використання бюджетних коштів та за кодами Економічної класифікації бюджету або Класифікації кредитування бюджету;
- зміни планових показників;
- стану фінансової дисципліни;

- виконання результативних показників бюджетної програми за напрямками використання бюджетних коштів та порівняно з результативними показниками попереднього звітного періоду.

5. Забезпечення оптимального розподілу фінансових ресурсів в бюджетній системі потребує вирішення двох ключових завдань:

I. Перерозподіл дохідних джерел та зобов'язань між центральним та місцевими бюджетами. В контексті підвищення ефективності бюджетної системи України це завдання є одним із найбільш актуальних. Наразі місцева влада по суті перетворена в регіональні відділи центральних органів влади (це стосується і виконавчих, і представницьких органів влади), відповідно, займається реалізацією державної політики, а не розвитком власного регіону. Місцеві податки та збори формують до 2 % дохідної частини місцевих бюджетів, тоді як в ЄС їхня частка сягає 30 %. Органи місцевого самоврядування мають право встановлення місцевих податків та зборів, проте ці податки характеризуються невеликим обсягом надходжень. Витрати на адміністрування деяких місцевих податків перевищують надходження від їх сплати. В Україні зростає кількість дотаційних регіонів. Якщо на початку 1990-их років таких областей було 13-15, на початку 2000-их років – близько 20, то сьогодні такими є всі регіони, крім м. Києва.

II. Урегулювання горизонтальних потоків фінансових ресурсів між бюджетом та іншими квазіпублічними інститутами та позабюджетними фондами (НАК «Нафтогаз України», Пенсійний фонд та ін.). Дефіцити квазіпублічних фінансових інститутів та позабюджетних фондів свідчать про те, що держава штучно намагається надавати такі публічні послуги, які за нинішнього рівня розвитку економіки забезпечити неможливо.

Здійснення оптимального розподілу бюджетних ресурсів між окремими ланками бюджетної системи держави, означає повне та рівномірне покриття видатків однієї ланки бюджетної системи за рахунок невикористаних ресурсів іншої ланки, що дозволяє забезпечити рівномірність використання ресурсів та повне покриття витрат.

6. Забезпечення прозорості бюджетного процесу та участь громадськості у його організації передбачає своєчасне, достовірне і повне оприлюднення інформації щодо функціонування бюджету, а також можливість суспільства безпосередньо приймати участь у формуванні та виконанні бюджету, що є беззаперечною ознакою демократичності та досягненням багатьох розвинутих країн світу[61].

Науковці наголошують, що «забезпечення прозорості бюджетного процесу та участь громадськості у його організації передбачає своєчасне, достовірне і повне оприлюднення інформації щодо функціонування бюджету, а також можливість суспільства безпосередньо приймати участь у формуванні та виконанні бюджету, що є беззаперечною ознакою демократичності та досягненням багатьох розвинутих країн світу» [62]. В Україні процеси відкритості та залучення громадськості до прийняття державотворчих рішень тривають з 1990-х років.

Бюджетний кодекс України – встановлює, що одним із принципів бюджетної системи є принцип публічності та прозорості, який передбачає інформування громадськості з питань складання, розгляду, затвердження, виконання державного бюджету та місцевих бюджетів, а також контролю за виконанням державного бюджету та місцевих бюджетів (ст. 7 Кодексу). Статтею 28 Кодексу визначено, що «органи місцевого самоврядування забезпечують публікацію інформації про місцеві бюджети, в тому числі рішень про місцевий бюджет та періодичних звітів про їх виконання» [26].

Прозорість бюджету дозволяє громадськості, й особливо її соціально активній частині, яка представляє інтереси різних верств населення, мати уяву про складність та альтернативи бюджетних рішень і впливати на органи влади, активно захищаючи свої громадянські права. Якщо бути більш точним, то прозорість:

- дозволяє кожному громадянину розуміти мову і дані бюджету, а також бачити послуги, виконані за рахунок зібраних податків;
- дає можливість представникам влади керуватись громадською думкою при прийнятті остаточних бюджетних рішень (основні напрямки розподілу видатків);
- дозволяє відслідковувати якість бюджетних рішень на стадії прийняття та сліdkувати за їх виконанням;

- підсилює довіру населення до місцевих органів влади, тому що розуміння дій представників влади є передумовою громадської підтримки;
- сприяє поліпшенню соціальної політики і розподілу коштів бюджету.

При цьому прозорість фінансової операції має бути досягнута на всіх стадіях її реалізації. Стосовно бюджетного процесу, це є участь громадськості в розробці напрямів соціально-економічного розвитку країни, регіону, території; участь громадськості та науковців у підготовці проектів бюджетів; обговорення проектів бюджетів; доступ населення до інформації з питань бюджету й витрачання бюджетних коштів на всіх рівнях і в усіх ланках бюджетної системи.

У результаті узагальнення розглянутих поглядів на сутність бюджетного планування з урахуванням його конкретних обставин можна зробити висновок, що бюджетне планування слід визначати як інструмент управління бюджетними системами та бюджетними відносинами при формуванні бюджетної основи бюджет. З урахуванням принципів і методів бюджетної державної політики визначають державні цілі та основні напрями реалізації бюджетної політики, встановлюють якісні та кількісні показники соціально-економічного та соціального розвитку.

1.2 Методи бюджетного планування та особливості їх застосування в умовах ринкової економіки

У нинішніх умовах трансформацій в економіці України особливої актуальності набуває бюджетне планування, передусім його стратегічна складова, що обумовлено необхідністю обґрунтування та визначення ефективних шляхів досягнення довгострокових та узгоджених цілей у сфері державної економічної, соціальної, оборонної, медичної, технологічної та інших політик. Формування комплексної системи бюджетного планування, що включає стратегічний, тактичний та оперативний рівні, є передумовою створення механізму цілісного державного управління, тобто ефективної реалізації органами державної влади не тільки функції планування, а й організації, мотивації та контролю. Це, у свою чергу, сприятиме нормалізації соціально-економічних показників у довгостроковій перспективі та переходу нашої держави до сталого економічного розвитку.

Методи бюджетного планування — це система засобів розробки, обґрунтування, взаємоузгодження й оптимізації планових завдань і показників[25].

На думку Дегтяр А.О., та Гончаренко М.Віснує чотири основні методи бюджетного планування: аналітичний (метод коефіцієнтів), нормативний, балансовий та програмно-цільовий [20].

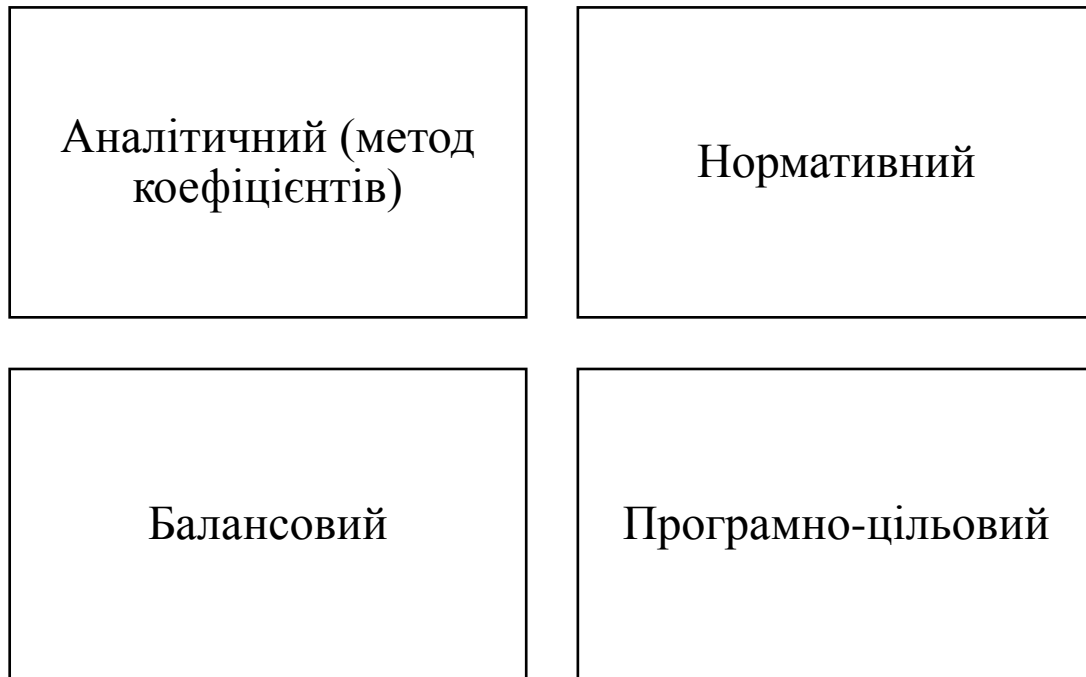

Рис. 1.2. Основні методи бюджетного планування

Аналітичний метод заснований на вивченні економічних умов у минулому та теперішньому періодах і застосуванні відповідних коефіцієнтів (таких як індекси інфляції) до фактичних результатів виконання бюджету. По суті, це планування «з погляду досяжності», яке, власне, відбувається зараз у бюджетному процесі. Адаптація минулих тенденцій, досягнутих результатів не стимулює виявлення резервів і не сприяє економії бюджетних коштів.

Нормативний метод передбачає використання під час планування системи взаємопов'язаних норм і правил, установлених законодавчими та іншими нормативно-правовими актами. Стандарти характеризують вимоги суспільства до ефективності використання ресурсів. Плануючи видатки бюджету, цей метод здатний порівняно об'єктивно оцінити потреби бюджетних галузей у ресурсах та створити умови для їх економного використання. Одержувачі бюджету здійснюють бюджетні запити на свої потреби, які аналізуються та коригуються розпорядниками

бюджетів, а потім подаються на затвердження до фінансового органу. Якщо загальна сума витрат, заявлена в бюджетних запитах, перевищує суму передбачуваних доходів бюджету, визначаються пріоритетні витрати та зменшуються інші.

Усі методи бюджетного планування взаємопов'язані. Регулювання планування має доповнюватися збалансованим методом планування, оскільки це дає змогу місцевим органам влади врегулювати фінансові ресурси з потребами, тобто збалансувати видатки бюджетів із їхніми доходами, встановити пропорції розподілу коштів між бюджетами різних рівнів. Цей метод передбачає розроблення балансів, що являють собою систему показників, в якій одна частина, що характеризує ресурси за джерелами доходу (дохід), дорівнює іншій, що відображає напрям їх використання (витрат) [26].

Одним з ефективних способів вирішення соціально-економічних проблем є використання програмно-цільового методу бюджетного планування. Вважається, що засновником цього методу є американський економіст, професор Гарвардського університету та колишній міністр оборони США Р. Макнамара. Досвід зарубіжних країн показує, що цей метод широко використовується не лише на державному рівні, а й на регіональному, демонструючи високу ефективність порівняно з іншими методами управління коштами місцевих бюджетів.

Програмно-цільовий метод у бюджетному процесі – це метод управління бюджетними коштами для досягнення конкретних результатів за рахунок коштів бюджету із застосуванням оцінки ефективності використання бюджетних коштів на всіх стадіях бюджетного процесу (Стаття 2 БКУ)[26].

Використання ПЦМ дозволяє забезпечити планування бюджету на середньострокову перспективу, перехід від утримання бюджетних установ до надання послуг високої якості населенню, оптимальне використання бюджетних коштів, досягнення в результаті значного економічного і соціального ефекту, підвищення обізнаності громадськості щодо ефективності витрачання коштів бюджету територіальної громади та рівня задоволення споживачів суспільних та гарантованих соціальних послуг.

Крім методів до складу механізму використання бюджетних коштів також належать інструменти - бюджетні норми і нормативи.

Бюджетне нормування є одним із важливих елементів бюджетного механізму, зміст якого полягає у визначенні науково обґрунтованих обсягів витрат на відповідну розрахункову одиницю. У процесі бюджетного нормування визначаються норми видатків і фінансові нормативи бюджетної забезпеченості[57].

Нормування видатків слід розуміти як визначення обсягу витрат на розрахункову планову одиницю, яка характеризує обсяг діяльності відповідної бюджетної установи або вартість окремої бюджетної послуги.

У бюджетному процесі використовуються дві групи норм і нормативів: фінансові норми бюджетної забезпеченості та норми видатків.

Фінансові норми бюджетної забезпеченості використовуються при складанні бюджетів у процесі планування їхньої видаткової частини

Метод нормування видатків є основним при розрахунку видатків на поточне утримання бюджетних установ і дає змогу порівняти потреби однотипних бюджетних установ та організацій. Нормування видатків передбачає однакове задоволення потреб споріднених установ і здійснення принципу цільового використання грошових коштів, які надаються їм із бюджету. Водночас цей метод розрахунку видатків дає можливість здійснювати контроль за виконанням єдиного кошторису доходів і видатків[57].

Таким чином, норма видатків – це величина затрат на планову розрахункову одиницю, яка характеризує обсяг діяльності відповідної бюджетної установи.

Крім вище названих методів та інструментів, існує ще такий міжнародний метод, як програмного орієнтування – це середньостроковий інструмент бюджетування та виконання, який орієнтований на досягнення конкретної мети відповідно до встановлених пріоритетів. Ідея даного методу полягає у тому, щоб зосередити увагу не лише на бюджетних можливостях (існуючих ресурсах), а й на тому, як їх найбільш ефективно використовувати для отримання конкретних результатів [21, 28].

Практика зарубіжних країн показує, що розвиток середньо-строкового бюджетного планування забезпечується: наявністю системи пріоритетних цілей

державного розвитку, згідно з якими будується діяльність відповідних органів влади і розподіляються бюджетні кошти; надійною системою середньострокового/довгострокового прогнозування; чітким розмежуванням функцій і повноважень між органами державної влади щодо розроблення державної політики і бюджетних проектувань; системним застосуванням інструментів бюджетного планування; стабільним і комплексним нормативно-правовим регулюванням бюджетного планування.

Перехід до середньострокового бюджетного планування насамперед потребує визначення цільового завдання його організації. Аналіз міжнародного досвіду бюджетного планування і практики дає можливість виділити такі позитивні моменти[54]:

- - відображення основних напрямів бюджетної політики, що здійснюється органами законодавчої й виконавчої влади в державі;
- - вибір раціональних способів бюджетного забезпечення передбачуваного рівня економічного й соціального розвитку на основі ефективного використання наявних у суспільстві фінансових ресурсів;
- - здійснення необхідного рівня перерозподілу бюджетних ресурсів для економічного розвитку й підвищення суспільного добробуту;
- - установа раціональних форм мобілізації бюджетних ресурсів і на цій основі визначення їх оптимальної структури.

Організація середньострокового бюджетного планування може бути ефективною тільки тоді, коли в неї вкладатимуться науково обґрунтовані принципи, до яких, належать[55]:

- - комплексний підхід до основних параметрів економічного зростання й соціального розвитку в тісному взаємозв'язку з наявними бюджетними можливостями;
- - оптимальне використання бюджетних ресурсів із метою першочергового забезпечення бюджетними ресурсами пріоритетних напрямів розвитку економіки й соціальної сфери;
- - раціональне визначення джерел одержання бюджетних ресурсів та їх перерозподілу через окремі ланки бюджетної системи;

- - єдність і системність у використанні бюджетних показників, здійснення бюджетних розрахунків, застосування єдиних методичних підходів до прогнозування тенденцій і напрямів розвитку;
- - наукове обґрунтування планів, що передбачає реальність прогнозних розрахунків, їх економічну обґрунтованість, використання прогресивних сучасних форм і методів бюджетних технологій бюджетування;
- - виділення бюджетних ресурсів з урахуванням результативності їх використання;
- - конкурентність розподілу частини бюджетних ресурсів за результатами оцінювання ефективності використання бюджетних коштів;
- - гарантованість виконання чинних бюджетних зобов'язань;
- - спадкоємність прогнозних бюджетних показників за конкретними роками в межах щорічно розроблюваного прогнозу на відповідний строк; фінансова відповідальність; прозорість, публічність.

Бюджетні планування, установлені на середньостроковий період, мають бути відносно постійними, оскільки вони є орієнтиром для органів влади при розробленні ними програм і заходів, спрямованих на розв'язання завдань і досягнення цілей державної політики. Однак прийняття багаторічних бюджетів саме по собі не гарантує спадкоємності і стабільності бюджетної політики, якщо немає достатньо надійних прогнозів параметрів економічного й соціального розвитку. У зв'язку з цим в Україні необхідно підвищити достовірність і надійність макроекономічних прогнозів. На сьогодні макропрогнозування не дає змоги здійснювати достатньо достовірне навіть річне планування [56]: фактичні показники виконання державного бюджету в окремі роки суттєво відхиляються від запланованих параметрів, а зміни в Законі про Державний бюджет України на відповідний фінансовий рік унаслідок зміни основних бюджетних параметрів вносяться по кілька разів на рік. Однак необхідно зазначити, що це багато в чому обумовлено не тільки якістю прогнозів, а й станом (нестабільністю) вітчизняної економіки і фінансів та світових фінансових ринків [29].

Реалізація кожної довгострокової цільової програми в середньостроковій перспективі має забезпечуватися через формування і затвердження плану реалізації

ДЦП (карти ДЦП), який містить перелік цілей, цільових індикаторів ДЦП, пріоритетних напрямів, завдань і заходів із зазначенням термінів їх виконання, а також фінансових коштів і їх джерел. Як методичну й організаційну основу для цього пропонується використовувати доповіді про результати й основні напрями діяльності органів виконавчої влади.

Перехід до середньострокового бюджетного планування тісно пов'язаний із підвищенням ролі й удосконаленням середньострокового і довгострокового фінансового планування в цілому в країні. З огляду на це необхідні розроблення і прогнозування показників балансу фінансових ресурсів і видатків держави як комплексного документа-прогнозу, в якому відображається обсяг створюваних фінансових ресурсів та їх використання в усіх секторах економіки. Баланс є складовою прогнозу економічного й соціального розвитку держави у прогнозованому періоді й відображає пропорції розподілу її валового внутрішнього продукту. Він є базою для прийняття управлінських рішень із питань підвищення ефективності використання всіх видів ресурсів, обґрунтування резервів зростання нагромаджень, залучення додаткових інвестиційних джерел, а також служить інформаційною й аналітичною основою для розроблення та обґрунтування фінансової політики держави.

Метою розроблення балансу фінансових ресурсів держави є:

- - визначення розмірів фінансових ресурсів, що створюються в державі й можуть бути використані для здійснення заходів з економічного і соціального розвитку на прогнозний період, тобто її фінансових можливостей;
- - установлення збалансованості доходів і витрат держави, а також обґрунтованості використання фінансових ресурсів на соціальні гарантії населенню, утримання невиробничої сфери, розвиток економіки, оборону й управління відповідно до прогнозу економічного і соціального розвитку держави;
- - перевірка економічного обґрунтування розрахунків державного бюджету, балансу грошових доходів і витрат населення, платіжного балансу й інших фінансових балансів [32].

Досягнення цієї мети сприяє розробленню об'єктивно-реальних показників економічного і соціального розвитку, забезпеченню їх економічної обґрунтованості.

Охоплюючи повний обсяг ресурсів у цілому в державі, незалежно від того, у якій конкретній галузі вони утворилися і в якій використовуються, баланс фінансових ресурсів і витрат держави відображає їх загальну характеристику за джерелами і напрямками. Він показує фінансові можливості країни і є самостійним розрахунковим документом синтетичного характеру. Це дає змогу використовувати його показники як критерії для оцінювання ефективності економіки. Вони доповнюють загальний показник результативності суспільного виробництва - валовий внутрішній продукт на душу населення.

Необхідність додаткових показників для вимірювання ефективності суспільного виробництва зумовлена тим, що показники валового внутрішнього продукту не вичерпують всебічної оцінки рівня ефективності. Відомо, що свого часу в економічній літературі широко обговорювалося питання загального критерію ефективності суспільного виробництва. Однак досі економічна наука не має єдиного показника, який всебічно відображав би динаміку ефективності виробництва, та, мабуть, це і неможливо. Підсумкові результативні позиції балансу фінансових ресурсів і витрат держави й окремих видів доходів і видатків можуть стати доповненням до арсеналу показників, що використовуються для оцінювання ефективності суспільного виробництва [33].

Перехід до довгострокового і середньострокового фінансового і бюджетного планування сприяє підвищенню ефективності бюджетних видатків. Це досягається насамперед за рахунок чіткішого визначення результатів фінансування, що часто неможливо в межах одного року. Збільшення строків цільового фінансування і строків моніторингу освоєння виділених коштів дає змогу суттєво уточнити кінцеві результати використання бюджетних коштів, широко застосовувати програмно-цільовий метод бюджетування [34].

Прикладом є план заходів щодо складання проекту бюджету міста «Додаток Б», де використовуються вище наведені методи.

У результаті, ми дійшов висновку, що немає єдиного підходу до вибору найефективнішого методу бюджетного планування. Вибраний метод має забезпечувати функціональну повноту, достовірність і достатню точність прогнозних розрахунків, а також має бути економічно ефективним. Також не менш

важливим, є забезпечення достатньої та стабільної фінансової бази за рахунок ефективного реформування системи міжбюджетних відносин, яка сприятиме економічному розвитку, як держави в цілому, так і регіонів, та зростанню рівня життя населення в окремих адміністративно-територіальних одиницях і буде міцною основою загальнодержавного поступу.

РОЗДІЛ.2. СТАН БЮДЖЕТНОГО ПЛАНУВАННЯ В УМОВАХ РИНКОВОЇ ЕКОНОМІКИ

2.1 Планування бюджету за доходами на стадіях бюджетного процесу

Бюджет є ефективним засобом реалізації державної політики, спрямованої на забезпечення суспільно значущої діяльності, передусім процесу ефективного розподілу та перерозподілу валового внутрішнього продукту між різними верствами населення, самостійними економічними структурами та територіями, усунення ринкових механізмів у розподілі ресурсів для надання суспільних благ, стимулювання підприємницької та інвестиційної активності, підтримки рівня зайнятості та стабілізації економічної ситуації в державі.

На сучасному етапі розвитку суспільства прийнято вважати, що бюджет є основним інструментом регулювання стану економіки країни. Від ролі держави в економічному житті залежить роль бюджету в регулюванні економічних і соціальних процесів.

Бюджетний процес — це регламентована нормами бюджетного права діяльність держави та територіальних громад зі складання, розгляду та затвердження бюджету, його виконання, а також зі складення та затвердження звіту про його виконання[26].

Бюджетний процес — це встановлений законодавством порядок складання, розгляду, затвердження бюджетів та їх виконання[26].

Бюджетний кодекс України (ч. 1 ст.19) виділяє 5 стадій бюджетного процесу [26]:

1. складання та розгляд Бюджетної декларації (прогнозу місцевого бюджету) і прийняття рішення щодо них;
2. складання проектів бюджетів;
3. розгляд проекту та прийняття закону про Державний бюджет України (рішення про місцевий бюджет);
4. виконання бюджету, включаючи внесення змін до закону про Державний бюджет України (рішення про місцевий бюджет);

5. підготовка та розгляд звіту про виконання бюджету і прийняття рішення щодо нього.

Від початку складання бюджету до затвердження звітів про його виконання весь бюджетний процес контролює Рахункова палата та місцеві органи самоврядування.

На всіх стадіях бюджетного процесу здійснюється фінансовий контроль і аудит та оцінка ефективності використання бюджетних коштів. Усі стадії бюджетного процесу ґрунтуються на правових засадах, які повинні гарантувати чітке планування, додержання бюджетної дисципліни і постійний контроль за виконанням усіх видатків. Усі стадії бюджетного процесу базуються на одних принципах організації бюджетної діяльності і мають відповідну правову регламентацію.

Під час прогнозування дохідної частини місцевих бюджетів на 2023 рік Мінфіном враховано[53]:

- статистичні показники, які використовуються при розрахунку прогнозних, надходжень податків та зборів, зокрема за 2021 рік, очікувані макропоказники Мінекономіки на 2022 рік та прогнозні (попередні) на 2023 рік;
- фактичне виконання дохідної частини бюджету за результатами 2019 – 2021 років і 5 місяців 2022 року;
- продовження на 2023 рік дії тимчасової норми щодо підвищеного (+ 4%) нормативу зарахування податку на доходи фізичних осіб до місцевих бюджетів (крім бюджету м. Києва);
- скасування з 2023 року оподаткування податком на доходи фізичних осіб грошового забезпечення та інші виплати військовослужбовцям;
- періоди дії воєнного стану та ліквідації наслідків збройної агресії проти України.

Особливу увагу при складанні проєкту місцевих бюджетів на 2023 рік слід звернути на наступні аспекти[53]:

- прогноз місцевого бюджету, як документ середньострокового бюджетного планування у 2022 році не складається, а тому заповнювати форми бюджетного запиту у відповідних частинах слід лише на 2023 рік;

- під час складання видаткової частини проєкту місцевого бюджету на 2023 рік насамперед має бути враховано потребу в коштах на оплату праці працівників бюджетних установ, відповідно до умов оплати праці та розміру мінімальної заробітної плати і на проведення розрахунків за електричну й теплову енергію, водопостачання, водовідведення, природний газ і послуги зв'язку, які споживають бюджетні установи;
- КМУ прийнято постанову «Про внесення змін до Порядку виконання повноважень Державною казначейською службою в особливому режимі в умовах воєнного стану». Прийняте рішення розширює перелік видатків, які можуть здійснюватися за рахунок коштів місцевих бюджетів.
- при обрахунку показників проєкту місцевих бюджетів, слід використовувати прогнозні показники мінімальної заробітної плати (6700 грн) та прогнозний посадовий оклад працівника I тарифного розряду Єдиної тарифної сітки – (2 893 грн);
- застосування нормативу зарахування податку на доходи фізичних осіб на 2023 р. (+4%) потребує нормативного врегулювання шляхом внесення змін у Бюджетний кодекс України або відповідної норми у ЗУ “Про Державний бюджет України на 2023 р.”.

Дохідна частина проєкту бюджету міської територіальної громади на 2022 рік розроблена на основі норм чинного Податкового і Бюджетного кодексів України та інших законодавчих актів (в т.ч. рішення Славутської міської ради від 06 липня 2018р. №1-31.2/2018 „Про надання згоди на добровільне приєднання Варварівської сільської територіальної громади Славутського району Хмельницької області до Славутської міської територіальної громади Хмельницької області”, рішення Славутської міської ради від 18.09.2018 року №2-33/2018 „Про добровільне приєднання до територіальної громади міста обласного значення”, рішення Варварівської сільської ради від 18.09.2018 року №1 „Про добровільне приєднання до територіальної громади міста обласного значення” із врахуванням фактичної податкової бази.

При плануванні дохідної частини бюджету міської територіальної громади на 2023 рік було враховано:

- фактичне виконання дохідної частини бюджету міської об'єднаної територіальній громади за 2021 рік та за 10 місяців 2022 року;
- наявну податкову базу 2022 року;
- макропоказники економічного і соціального розвитку України на 2021 – 2023 роки, затверджені постановою Кабінету Міністрів України від 29.07.2020 № 671;
- продовження зарахування 5 відсотків рентної плати за користування надрами для видобування корисних копалин загальнодержавного значення до місцевих бюджетів за місцем видобутку корисних копалин;
- припинення з 2022 року зарахування частини (13,44 відсотка) акцизного податку з виробленого в Україні та ввезеного на митну територію України пального;
- застосування до 2023 року включно індексу споживчих цін, що використовується для визначення коефіцієнта індексації нормативної грошової оцінки сільськогосподарських угідь, земель населених пунктів та інших земель несільськогосподарського призначення, а також для цілей оподаткування єдиним податком четвертої групи, із значенням 100 відсотків;
- підвищення розміру прожиткового мінімуму, мінімальної заробітної плати та посадового окладу (тарифної ставки) працівника I тарифного розряду Єдиної тарифної сітки;
- застосування індексації ставок, визначених в абсолютних значеннях по рентній платі за спеціальне використання лісових ресурсів, використання води, надр, не пов'язаних з видобутком, користування радіочастотним ресурсом, а також по екологічному податку на 12,2%;
- статистичні показники, які використовуються при розрахунку прогнозних надходжень податків та зборів, зокрема за 2021 рік та за 6 місяців 2022 року, та прогнозні на 2023 року, затверджені постановою КМУ від 29.07.2020 № 6715, та основні пріоритетні завдання бюджетної та фінансової політики, що спрямовані на забезпечення збалансування державних фінансів.

Прогноз доходів бюджету Славутської міської територіальній громади на 2022 рік обраховано в сумі 304 544 100 грн., у тому числі сума доходів:

загального фонду – 280 124 600 грн.;

спеціального фонду – 24 419 500 грн.

Детальний опис планових та фактичних надходжень закріплених загальнодержавних податків і зборів до загального фонду місцевого бюджету Славутської міської територіальної громади міститься у табл. 2.1.

Таблиця 2.1. Планові та фактичні надходження закріплених загальнодержавних податків і зборів до загального фонду місцевого бюджету Славутської міської територіальної громади у 2018-2022рр. (тис. грн.)

Види податків і зборів	Роки					Темп зростання (зниження, %) 2021р/2018р
	2018	2019	2020	2021	2022 (план)	
Податок на доходи фізичних осіб	68792,4	101535,8	125860,9	155727,2	160647,8	233,5
Податок на прибуток підприємств	7,02	17,1	7,4	286,9	57,1	40,8 раз
Рентна плата	1558,5	1721,6	1839,2	2083	2148	137,0
Акцизний податок	2980,7	3589	3780	4877,5	5444,3	182,6
Всього	73338,62	106863,5	131487,5	162974,6	167894,6	228,9

Примітка. Розраховано за даними [58].

Протягом 2018-2021 років надходження від податку на доходи фізичних осіб, рентної плати та акцизного податку поступово збільшувалися, однак надходження з податку на прибуток підприємств у 2019 році більший ніж у 2018 та 2020 роках, що зумовлює позитивну тенденцію до загального збільшення надходження загальнодержавних податків до загального фонду міської ради.

Отже, з таблиці можна зробити висновок, що доходи бюджету Славутської міської територіальної громади із закріплених загальнодержавних податків та зборів збільшувалися кожного року приблизно на 30 тис. грн, однак у зв'язку з війною у 2022 році очікується сума надходжень, які можуть бути рівними або меншими ніж у 2021 році.

Прогноз поступлення в бюджет Славутської міської територіальної громади місцевих податків і зборів розраховується відповідно до положень Бюджетного та Податкового кодексів України та прийнятих рішень Славутської міської ради щодо впровадження на території м.Славути, сіл Варварівки та Голиків місцевих податків та зборів, розміру їх ставок, в 2022 році плануються надходження в обсязі 61 676 700 грн. Детальний аналіз надходження місцевих податків і зборів відображено у табл. 2.2.

Таблиця 2.2. Планові та фактичні надходження місцевих податків і зборів до місцевого бюджету Славутської міської територіальної громади у 2018-2022рр. (тис. грн.)

Види місцевих податків і зборів	Роки					2022 (очікувані) не можуть бути очікувані	Темп зростання (зниження, %) 2021р/2018р
	2018	2019	2020	2021			
Податок на майно	26700	29670,9	31009,9	28800,6	35701,1	133	
Єдиний податок	18945,8	20978,3	21348,9	24360,8	25933,4	136	
Туристичний збір	17,6	24,6	34,6	38,9	42,2	239	
Всього	45663,4	50673,8	52393,4	53200,3	61676,7	508	

Примітка. Розраховано за даними [58].

Отже, загалом за період 2018 – 2021 року зберігалася тенденція збільшення надходжень місцевих податків та зборів до місцевого бюджету, однак надходження з податку на майно у 2019 році менші ніж у 2018 році.

Туристичний збір складає найменший відсоток із усіх надходження місцевих податків і зборів, хоча і збільшився на 239%, у той же час, податок на майно та єдиний податок являються основними джерелами доходів місцевого бюджету Славутської міської територіальної громади.

Загальна кількість надходжень з місцевих податків та зборів до місцевого податку у 2021 році становила 53200,3 тис. гривень, в порівнянні 2018 роком у якому сума даних податків та зборів становила 45663,4 тис. гривень що на 7536,9 тис. гривень більше, у результаті чого можна зробити висновку, що зберігається стабільна тенденція до їх збільшення.

Спеціальний фонд бюджетної установи – це кошти, які надходять із конкретною метою і використовуються на відповідні видатки за рахунок цих надходжень. Спеціальний фонд місцевого бюджету Славутської міської територіальної громади на 2022 рік запланований в обсязі 24419,500 тис. грн, детальний розбір джерел доходів, а також їх відсоткову частку подано у таблиці 2.3

Таблиця 2.3. Планування доходів до спеціального фонду місцевого бюджету Славутської міської територіальної громади на 2022 рік (тис. грн.)

Джерела доходів	Сума	Структура доходів, %
Доходи спеціального фонду, всього, у т. ч.:	24419,5	100,0
надходження до бюджету розвитку	16053,9	65,8
власні надходження бюджетних установ	8164,2	33,4
надходження від екологічного податку	73,4	0,3
надходження цільового фонду	128	0,5

Примітка. Розраховано за даними [58].

Аналізуючи дану таблицю, ми дійшли висновку, що надходження до бюджету на розвитку складають основну частку доходів спеціального фонду – 65%, на відміну від надходжень від екологічного податку та цільового фонду, які разом утворюють лише 0,8% доходів.

У результаті дослідження бюджетного планування доходів бюджету, ми дійшли висновку, що процес планування, як державних так і місцевих надходжень здійснюються поетапно, що збільшує точність та якість прогнозування. Дохідна частка бюджету Славутської міської ради загалом стабільно збільшувалися з кожним роком та продовжує збільшуватися, що виражає ефективність методів та способів планування.

2.2 Бюджетне планування видатків бюджету

Процес планування видаткової частини місцевих бюджетів нерозривно пов'язаний з планування їх дохідної частини. Цей процес можна поділити на кілька стадій, зокрема: підготовча робота, складання проекту місцевого бюджету (1 стадія бюджетного планування), розгляд проекту місцевого бюджету (2 стадія бюджетного планування), затвердження місцевого бюджету (3 стадія бюджетного планування).

Органи місцевого самоврядування самостійно планують видатки місцевих бюджетів на основі закріплених видаткових повноважень, планових показників обсягу доходів їх бюджету, обсягів міжбюджетних трансфертів, визначених у проекті державного бюджету (який має бути поданий Урядом до Парламенту до 15 вересня року, що передує плановому) та інших вихідних матеріалів, які необхідні та можуть бути використані в процесі планування.

Вихідні матеріали для видатків, які потрібно враховувати у плануванні видаткової частини місцевого бюджету містяться у таблиці 2.4

Таблиця 2.4. Організаційно-інформаційне та нормативне забезпечення планування видаткової частини місцевого бюджету

Вихідні матеріали для планування видаткової частини місцевого бюджету

- доведені Міністерством фінансів України особливості складання розрахунків до проекту бюджету на наступний бюджетний період; - доведені Міністерством фінансів України типові форми бюджетних запитів та інструкції щодо їх заповнення доведені Міністерством фінансів

України розрахунки прогнозних обсягів міжбюджетних трансфертів методика їх визначення, організаційно-методологічні вимоги та інші показники щодо складання проектів місцевих бюджетів, а також пропозиції щодо форми проекту рішення про місцевий бюджет (типова форма рішення);

- доведені Кабінетом Міністрів України (визначені схваленим у другому читанні проектом закону про Державний бюджет України) показники міжбюджетних відносин (включаючи обсяги міжбюджетних трансфертів) і текстові статті, а також організаційно-методологічні вимоги щодо складання проектів місцевих бюджетів;

- матеріали, надані управліннями і відділами виконавчих органів місцевих рад;

- бюджетні запити керівників закладів та управлінь за галузями;

- депутатські запити запитання, звернення та відповіді на них, пов'язані з фінансуванням програм соціально-економічного та культурного розвитку, інших цільових програм а також із складанням бюджету;

- результати громадських слухань та обговорень програми соціально-економічного розвитку та проекту місцевого бюджету) результати зустрічей депутатів з представниками територіальної громади ініціативних груп, органів самоорганізації населення. ОСББ тощо;

- результати опитування громадської думки (через усні інтерв'ю, «гарячі» телефонні лінії), здійснювані як органами місцевого самоврядування і їх представниками так і іншими особами

- звернення дорадчих груп громадян та громадських організацій

заяви, пропозиції та рекомендації всіх учасників бюджетного процесу до проекту бюджету.

- граничні обсяги, фактичні та прогнозні показники надходжень до місцевого бюджету і програми соціально-економічного розвитку;

- попередній прогноз доходів і витрат бюджету на наступний рік та порівняльна таблиця прогнозних показників з аналогічними показниками за попередні 3 роки

Підготовча робота процесу планування видаткової частини місцевих бюджетів розпочинається з утворення виконавчими органами ради робочої групи з питань формування проекту рішення місцевої ради про бюджет та затвердження її складу. До робочої групи залучаються начальники управлінь виконавчих органів, голови постійних комісій місцевої ради, представники фракцій та депутатських груп місцевої ради, спеціалісти відповідних структурних підрозділів виконавчих органів

місцевої ради, керівники місцевих органів влади та органів місцевого самоврядування. Виконавчі органи місцевих рад повинні утворити такі робочі групи та скласти графік їх засідань з оприлюдненням на сайті відповідної ради чи в засобах масової інформації. За підсумками засідання оформляються протоколи, які є обов'язковими до врахування при подальшій підготовці проекту рішення ради про бюджет та додатків до нього.

Видаткова частина Славутської міської територіальної громади сформована на основі поданих головними розпорядниками коштів бюджету громади бюджетних запитів:

- оплата праці працівників бюджетної сфери розрахована виходячи із розміру посадового окладу працівника I тарифного розряду Єдиної тарифної сітки

- оплата комунальних послуг та енергоносіїв на 2022 рік бюджетними установами розраховані виходячи із середньорічного фактичного споживання натуральних показників за 2020 рік та діючих тарифів у листопаді місяці 2021 року (коефіцієнт коригування застосований тільки при розрахунку потреби в коштах на оплату електричної енергії і водопостачання та водовідведення на 1,073, причому не врахована потреба в коштах на нововведення - за транспортування електроенергії);

- вартість інших поточних видатків на утримання бюджетної сфери громади розраховано відповідно до скоригованого плану асигнувань на 2021 рік із врахуванням мінімальної потреби.

Загальний обсяг видатків Славутської міської територіальної громади на 2021 рік визначено у сумі 304 544 100 грн., з яких

1. Загального фонду - 280124,6 тис. грн.
2. Спеціального фонду - 24419,5 тис. грн.

За рахунок власних доходів до бюджету Славутської міської територіальної громади на 2021 рік для означеного головного розпорядника передбачено кошти на виконання повноважень щодо управління у відповідній сфері та реалізацію заходів міських програм у обсязі 75 667 878 грн., із них кошти загального фонду - 57 218 229 грн., кошти спеціального фонду 19 195 300 грн., в т.ч. кошти бюджету розвитку – 18 853 900 гривень.

Аналіз видаткової частини розподілений за розпорядками розміщений у таблиці 2.5

Таблиця 2.5. Видаткова частина Славутської міської територіальної громади за 2021 року розділена за розпорядниками (тис. грн.)

Розпорядники бюджетних коштів	2021 рік
За бюджетною програмою «Організаційне, інформаційно-аналітичне та матеріально-технічне забезпечення діяльності обласної ради, районної ради, районної у місті ради (у разі її створення), міської, селищної, сільської рад»	35083,5
За бюджетною програмою «Інша діяльність у сфері державного управління»	730
За бюджетною програмою «Багатопрофільна стаціонарна медична допомога населенню»	3340,7
За бюджетною програмою «Первинна медична допомога населенню, що надається центрами первинної медичної (медико-санітарної) допомоги»	657,9
За бюджетною програмою «Заходи державної політики з питань дітей та їх соціального захисту»	39,239
За бюджетною програмою «Забезпечення діяльності місцевих центрів фізичного здоров'я населення «Спорт для всіх» та проведення фізкультурно-масових заходів серед населення регіону»	440
За бюджетною програмою «Проведення навчально-тренувальних зборів і змагань з олімпійських видів спорту»	41,655
За бюджетною програмою «Інша діяльність пов'язана з експлуатацією об'єктів житлово – комунального господарства»	70
За бюджетною програмою «Організація благоустрою населених пунктів»	19724,384
За бюджетною програмою «Будівництво об'єктів житлово-комунального господарства»	540
За бюджетною програмою «Будівництво освітніх установ та закладів»	10346
За бюджетною програмою «Утримання та розвиток автомобільних доріг та дорожньої інфраструктури за рахунок коштів місцевого бюджету»	3920
Видатки за бюджетною програмою «Заходи з організації рятування на водах»	734,5
Всього	75667,878

Примітка. Розраховано за даними [59].

Виходячи із даних вказаних у таблиці, можна дійти висновку, що найбільша частка витрат припала на бюджетну програму «Організаційне, інформаційно-аналітичне та матеріально-технічне забезпечення діяльності обласної ради, районної ради, районної у місті ради (у разі її створення), міської, селищної, сільської рад», а

саме 35083,5 тис. грн., що складає 46% від загальної кількості видатків, у той же час, найменшу частину складають видатки на бюджетну програму «Інша діяльність пов'язана з експлуатацією об'єктів житлово – комунального господарства» - 70 тис. грн. Також велику частину коштів було витрачено на програму «Організація благоустрою населених пунктів», що складає 19724,384 тис. грн., тобто 26% від загальної суми витрат.

Спеціальний фонд Славутської міської територіальної громади складають видатки за рахунок власних надходжень бюджетних установ

- видатки з цільового фонду органів місцевого самоврядування

- видатки на природоохоронні заходи з цільового фонду охорони навколишнього середовища за рахунок екологічного податку

- видатки за рахунок коштів бюджету розвитку

Детальний аналіз видаткової частини спеціального фонду Славутської міської територіальної громади відображений у таблиці 2.6

Таблиця 2.6 Видаткова частина спеціального фонду Славутської міської територіальної громади за 2018-2022 роки (тис. грн.)

Назва видатків	Роки				
	2018	2019	2020	2021	2022
видатки за рахунок власних надходжень бюджетних установ	6890	7578	7986,9	8164,2	8350
видатки з цільового фонду органів місцевого самоврядування	112,5	120,8	124	128	132
видатки на природоохоронні заходи з цільового фонду охорони навколишнього середовища за рахунок екологічного податку	58,2	66,3	69,9	73,4	75,5
видатки за рахунок коштів бюджету розвитку	15394	15780	16358	16053,9	16500
Всього	22454,7	23545,1	24538,8	24723,6	25057,5

Примітка. Розраховано за даними [59].

На підставі аналізу даних таблиці 2.6, ми зробили висновок, що основну частку видатків спеціального фонду Славутської міської територіальної

громадизаймають видатки за рахунок коштів бюджету розвитку, які у 2021 році зросли на 5% порівняно із 2018 роком, це означає, що у 2022 році ці видатки також зростуть. Найменшу частку видатків займають видатки на природоохоронні заходи з цільового фонду охорони навколишнього середовища за рахунок екологічного податку.

Протягом 2018 – 2021 років спостерігалось помірне збільшення видатків зі спеціального фонду, у 2018 році загальні витрати становили 22454,7 тис. гривень, а у 2021 році 24723,6 тис. гривень, однак у 2021 році видатки за рахунок коштів бюджету розвитку, які становили 16053,9 тис. гривень зменшилися порівняно з 2020 роком на 304,1 тис. гривень та становили 16358 тис. гривень.

За рахунок власних доходів до бюджету Славутської міської територіальної громади на 2022 рік для означеного головного розпорядника передбачено кошти на виконання повноважень щодо управління у відповідній сфері та реалізацію заходів міських програм. Детальний поділ за програмами міститься у «Додатку В»

Крім аналізу планування видатків та їх поділу за організаціями, та програмами здійснюється ще аналіз відхилень від складеного плану, з метою точного та ефективного складання наступних планів. Детальний аналіз розміщений у «Додатку Д»,

Аналізуючи «Додаток Д» У 2021 році за уточненим планом видаткова частина обох фондів становила 51143,1, а касові видатки 39845,1, що складає лише 72,2 % від плану. План спеціального фонду на державне управління і касові видатки відрізняються на значний відсоток, а саме 992%, що означає, планові видатки були набагато більшими ніж касові видатки і могли покривати інші видатків, у яких у свою чергу планові видатки були нижчими за касові видатки.

Проаналізувавши видаткову частину міського бюджету за 2021 рік, ми дійшли висновку, що найбільшим джерелом видатків оплата праці працівників бюджетних установ, за уточненим планом із загального та спеціального фондів було виділено 183376,3 тис. гривень, за касовими видатками - було витрачено 143459 тис. гривень, що становить 78%.

У таблиці 2.7 ми детально розглянемо поточні трансферти, соціальне забезпечення та капітальні видатки.

Таблиця 2.7. Видатки на соціальне забезпечення та капітальні видатки. Поточні трансферти

Назва видатків	Уточнений план на 2021 рік, тис.грн.		Касові видатки за 2021 рік, тис.грн.		% виконання до уточненого плану	
	загальний фонд	спеціальний фонд	загальний фонд	спеціальний фонд	загальний фонд	спеціальний фонд
Поточні трансферти	34026,2	110,1	28743,8	25,1	84,48	22,81
Субсидії та поточні трансферти підприємствам (установам, орган-м)	22103,1	110,1	17957,5	25,1	81,24	22,81
Поточні трансферти органам держ. управління інших рівнів	11923,1	0,0	10786,3	0,0	90,47	0,00
Соціальне забезпечення	1445,8	0,0	868,4	0,0	60,06	0,00
Виплата пенсій і допомог	19,9	0,0	17,8	0,0	89,34	0,00
Інші виплати населенню	1425,9	0,0	850,6	0,0	59,65	0,00
Капітальні видатки	0,0	31123,5	0,0	20967,1	0,00	67,37
Придбання основного капіталу	0,0	24507,6	0,0	15167,2	0,00	61,89
Капітальні трансферти	0,0	6616,0	0,0	5799,9	0,00	87,67

Примітка. Розраховано за даними [59].

Аналізуючи дані таблиці 2.7, можна дійти висновку, що поточні трансферти поділяються на дві частини: субсидії та поточні трансферти підприємства та органам державного управління інших рівнів, разом видатки за уточненим планом складають 34136,3 тис. грн., що на 26 % перевищують касові видатки, які складають 28768,9 тис. грн.

На соціальне забезпечення витрачаються кошти із загального фонду, які за уточненим планом складають 1445,8 тис. грн., за касовими видатками – 868,4 тис. грн., у той час, як витрати на придбання основного капіталу та капітальні трансфери здійснюються за рахунок спеціального фонду і у сумі за уточненим планом становить 31123,5 тис. грн. та за касовими видатками - 20967,1 тис. грн.

Завершивши дослідження, ми зробили висновок, що планування видатків місцевих бюджетів нерозривно пов'язано з планування їх дохідної частини та проходять та ряд стадій, що збільшує якість планування та дає можливість оптимально поєднувати інтереси суспільства, окремих територій, підприємств і громадян. При формуванні видаткової частки бюджету Славутської міської територіальної громади застосовуються усі етапи формування та враховуються ряд ознак притаманних даних місцевості, що як показує практика, збільшує точність прогнозу та зменшує відсоток відхилення від плану.

Отже, спостерігається рівномірний розподіл видатків з місцевого бюджету, які повністю покривають будь – які витрати. Такий підхід користування коштами є популярний за кордоном й не раз показував приклад ефективного впровадження.

РОЗДІЛ 3. УДОСКОНАЛЕННЯ БЮДЖЕТНОГО ПЛАНУВАННЯ В УМОВАХ РИНКОВОЇ ЕКОНОМІКИ

3.1 Концептуальні напрями розвитку бюджетного планування в умовах ринкової економіки

Бюджет є важливою частиною системи регулювання економіки та фінансів, а його збалансованість та оптимальність є однією з головних умов економічного зростання. Кількість і послідовність основних централізованих загальнодержавних грошових фондів, а також напрямки і способи використання цих фондів створюють умови для виконання органами влади управлінських функцій, які мають суттєвий вплив на досягнення цілей державного бюджету. Бюджетне планування відображається через складові механізми контролю за бюджетною політикою у сфері надходжень, видатків та міжбюджетних відносин. На нинішньому етапі економічної трансформації необхідно покращити обґрунтованість підготовки бюджету та посилити вплив бюджетного регулювання на економічний і соціальний розвиток відповідно до особливостей фіскальних бюджетних відносин своєї країни та нації.

Зарубіжна теорія і практика впровадження програмно-цільового методу свідчить про важливість контролю в системі планування видатків місцевих бюджетів як засобу оцінки ефективності передбачення напрямів діяльності учасників бюджетного процесу у окремих адміністративно-територіальних одиницях на основі аналізу використання фінансових активів в минулому [35]. Крім цього, дієвим засобом є і моніторинг, оскільки при його використанні існує можливість якнайшвидшого виявлення відхилення від планових показників, а також попередження фінансування неефективних бюджетних програм.

На етапі економічних перетворень у країні посилюється регулююча роль бюджету, яка полягає у перерозподілі валового внутрішнього продукту (ВВП) між сферами економічної діяльності, адміністративно-територіальними одиницями країни, різними соціальними групами населення для забезпечення ефективності соціально-економічного розвитку [36].

Держава відіграє активну роль у регулюванні економічних процесів, належному забезпеченні соціального захисту громадян. Бюджетна політика суттєво впливає на темпи економічного розвитку країни, створення оптимальних умов для структурної перебудови економіки, активізацію процесів інноваційного розвитку, сприяє розбудові соціальної інфраструктури, що є передумовами забезпечення дієвого суспільного розвитку [37].

Основним інструментом державного регулювання соціально-економічного розвитку є перспективне бюджетне планування зміст якого полягає у розробці основних напрямів формування та використання бюджетних коштів на середньостроковий період, зважаючи на необхідність виконання завдань, які постають перед суспільством на певному етапі його розвитку. У процесі перспективного бюджетного планування створюються умови для розв'язання важливих проблем державного впливу на економічний розвиток. Проведення цілеспрямованої бюджетної політики передбачає запровадження стратегічного бюджетного планування, яке є необхідною умовою посилення впливу бюджетного регулювання на соціально-економічний розвиток країни. З метою активізації впливу бюджетної системи на розвиток суспільства потрібно вжити заходи, спрямовані на підвищення рівня збалансованості і прозорості бюджету, ефективності витрачання бюджетних коштів, удосконалення міжбюджетних відносин, забезпечення якісного виконання бюджетів усіх рівнів, здійснення дієвого фінансового контролю [38].

Західні країни в останнє десятиліття зробили вже нові кроки, впровадивши інноваційні інструменти бюджетування і прогнозування. У цьому контексті необхідним є впровадження в Україні низки нових заходів щодо продовження бюджетної реформи, які пришвидшать позитивні зміни у системі бюджетного прогнозування і планування. Основними її напрямками цих змін варто відзначити такі [39].

1. Спрощення системи загальнодержавного планування. Перетворення щорічного Послання Президента України на концептуальний об'єднавчий документ,

який має гармонізувати пріоритети державного та бюджетного планування, сформувало ризик короткостроковості планування як такого, оскільки Послання Президента України формує напрями і завдання діяльності для органів влади на рік. Очевидно, засадничим має бути документ, який визначає триваліші цілі. Таким документом може бути програма соціально-економічного розвитку держави, що затверджуватиметься Президентом на час його каденції. Така програма має включати:

- а) прогноз соціально-економічного розвитку держави, зокрема на середньо- та довгострокову перспективу;
- б) завдання, пріоритети економічної політики, зокрема, стратегію бюджетної політики, конкретні заходи у різних сферах економіки;
- в) прогнозовані видатки державного бюджету на реалізацію запропонованого плану і джерела їх фінансування.

2. Посилення інтеграції державного і бюджетного планування. На даний час в Україні навіть затвердження цільової програми Постановою Кабінету Міністрів України ще не означає, що для її реалізації у бюджеті буде передбачене відповідне фінансування. Для того, щоб отримати кошти, замовнику необхідно домогтися включення державної програми до переліку державних (цільових) програм, які виконуються у межах бюджетних програм. У таких умовах існує ризик, що Міністерство фінансів України під час складання бюджету не врахує бюджетний запит замовника державної програми і вона залишиться непрофінансованою. У цьому контексті доцільним є впровадження практики, за якої перед прийняттям державної цільової програми замовник державної програми має узгодити з Міністерством фінансів України бюджетну програму, у рамках якої вона буде фінансуватися, або подавати запит з новою бюджетною програмою, спрямованою на фінансування виключно державної цільової програми.

3. Перехід до середньострокового бюджетного планування. На виконання вимог Програми економічних реформ та нового Бюджетного кодексу уряд почав затверджувати трирічні бюджетні прогнози. Проте вони мають лише інформативну цінність і не накладають жодних обмежень на процеси розподілу бюджетних коштів в наступних періодах. У майбутніх періодах розпорядники бюджетних коштів

можуть обґрунтувати нові показники бюджетних ресурсів, необхідні їм для виконання функцій. Середньострокове бюджетне прогнозування само по собі не вирішує жодних економічних завдань. Воно має стати лише кроком до запровадження бюджетного планування, без якого неможливо забезпечити ефективну систему державного планування загалом. Разом з тим, варто відмітити, що середньострокове бюджетування у багатьох західних країнах ґрунтується на розробці бюджету у n -ому році на $n+2$ -й чи $n+3$ -й роки. Іншими словами, у 2021 році розробляється та затверджується бюджет не на 2022 рік, а на 2023 рік чи 2024 рік. При цьому ліміти головним розпорядникам, надані на середньострокову перспективу, надалі або взагалі не можуть переглядатися (наприклад, у Швеції), або можуть коригуватися у вкрай обмеженому діапазоні (в Австрії) з урахуванням зміни макроекономічних показників. Завдяки достроковому прогнозуванню влада отримує можливість забезпечити спокійне і своєчасне прийняття бюджету з урахуванням поточного стану і майбутніх потреб і, головне, радикально знизити політизацію бюджетного процесу.

4. Розширення компетенції та посилення відповідальності головних розпорядників. Централізувавши процес бюджетного планування і посиливши контроль за грошовими потоками головних розпорядників бюджетних коштів, Міністерство фінансів України перебрало на себе відповідальність за діяльність останніх. Разом з тим, така централізована модель управління фінансовими ресурсами продемонструвала свою неефективність. Міністерству фінансів України необхідно максимально розвантажити себе від дрібних функцій, зосередившись на:

а) визначенні стратегії бюджетної політики, тобто розподілі коштів між основними напрямками державної політики;

б) контролі за фіскальною дисципліною головних розпорядників коштів та ефективністю витрачання бюджетних коштів;

в) аналізі та оцінці ефективності бюджетної політики з метою перегляду напрямів витрачання бюджетних коштів [40].

Видається доцільним, щоб Міністерство фінансів України встановлювало ліміти, наприклад, на розвиток інфраструктури, проте напрями витрачання коштів визначали вже безпосередньо головні розпорядники бюджетних коштів. Завдяки

цьому публічну та політичну відповідальність за ефективність витрачання коштів нести будуть саме головні розпорядники бюджетних коштів, що стимулюватиме їх ефективно використовувати отримані кошти.

5. Оптимізація кількості головних розпорядників бюджетних коштів та кількості бюджетних програм. В Україні існує близько 80 головних розпорядників та понад 500 бюджетних програм. За такої ситуації Міністерство фінансів України фізично не може проаналізувати ефективність та обґрунтованість всіх бюджетних запитів, а також відповідність напрямів використання ними бюджетних коштів стратегічним і поточним завданням соціально-економічної політики уряду. У цьому контексті необхідно продовжувати процес скорочення кількості головних розпорядників бюджетних коштів [41].

Отже, можна зробити висновок, що система бюджетного планування потребує подальшого вдосконалення зарахунок розвитку інституційних засад бюджетного процесу.

Модернізація бюджетних програм має відбуватися зарахунок розширення стратегічних цілей, досягнення яких покладено на головних розпорядників бюджетних коштів. Важливим є запровадження процесу бюджетного планування механізму розробки щорічних доповідей головними розпорядниками бюджетних коштів про досягнуті результати. Вагомим є розроблення та запровадження оцінки виконання бюджетних програм шляхом порівняння результатів їх виконання між головними розпорядниками коштів та розпорядниками коштів нижчого рівня, визначення найбільш ефективних бюджетних програм, планування показників на наступний бюджетний період на основі фактичного виконання в минулому періоді.

3.2. Удосконалення бюджетного планування доходів і видатків бюджету

Загальновідомо, що в умовах ринку бюджет це основний інструмент держави для регулювання всіх соціально-економічних процесів у країні. Тому основна проблема перед нашим суспільством сьогодні стоять принципи управління фінансами держави, структура бюджету та бюджетний процес

Вітчизняному середовищу творення бюджету, порівняно з традиційно демократичними країнами, притаманні значні особливості.

1. Відсутність усезагальної погодженості щодо найглибинніших засад розвитку державотворення і феномен потужної лівої опозиції. Парламентська впливовість, антиреформістський, а часто й неконструктивний характер опозиції, можливість блокувати рішення – ось деякі з чинників, що спричиняють проблемність прийняття бюджету протягом багатьох років [42].

2. Ситуативний характер парламентської більшості породжує не лише ускладнення при здійсненні бюджетного вибору, а й посилює роль політичної торгівлі, яка є непродуктивною сферою використання ресурсів. Бюджетна політика, отримана в результаті ситуативних домовленостей і взаємних поступок, не сприяє послідовності, цілісності курсу, спричиняє зростання видатків, націлює політичну діяльність на необхідність дотримання власних інтересів та перевищення вигод над витратами в процесі тривалих торгів. Відсутність постійної більшості накладає додаткові обмеження на спектр можливих рішень, відображається на наборі бюджетних програм – реальними є лише ті, що можуть привабити союзників [43].

3. Не відповідає вимогам політичної симетрії. Бюджетна політика приймається та реалізовується різними політичними силами це відкриває шлях до популізму, з нереальними бюджетами, використовуючи засоби політичного тиску на виконавчу владу.

4. Крім цього, слід відзначити низький рівень усвідомлення бюджетних прав виборцями, переважання ідеологічних міркувань над інтересами постачання державних благ і розподілу податкового тягаря участі у виборах [44].

Сьогодні в Україні особливо важливо забезпечити мінімальну політизацію бюджетної сфери – обмежити деструктивний вплив суб'єктивних, корисливих інтересів та нерациональних факторів на етапі формування та виконання бюджету.

Правові засади функціонування бюджетної системи, основи бюджетного процесу визначені Бюджетним кодексом України. Статтею 33 Кодексу встановлено, що не пізніше ніж 1 червня або першого наступного за цією датою дня пленарних засідань Верховної Ради України відбуваються парламентські слухання з питань бюджетної політики на наступний бюджетний період [45].

Цьому суперечать положення Закону України «Про Кабінет Міністрів України». Відповідно до ст. 32 цього Закону, яка визначає повноваження Кабінету

Міністрів України з розроблення і забезпечення виконання Державного бюджету України, уряд не пізніше ніж 1 березня, що передує плановому бюджетному періоду, схвалює Декларацію цілей та завдань бюджету на наступний бюджетний період (Бюджетна Декларація), яка використовується для розроблення проекту закону про Державний бюджет України на відповідний рік. Таким чином, у законі про Кабінет Міністрів України відсутня вимога щодо необхідності проведення парламентських слухань з питань бюджетної політики, а отже й прийняття відповідного рішення [46].

Неузгодженими між собою є положення Бюджетного кодексу України та Закону про Національний банк України. Відповідно до Бюджетного кодексу, Національний банк України до 1 квітня року, що передує плановому, подає до Верховної Ради України та Кабінету Міністрів України: проект Основних засад грошово-кредитної політики на наступний бюджетний період; проект кошторису доходів і видатків Національного банку України на наступний бюджетний період. У законі про Національний банк така норма відсутня. Водночас передбачено, що Рада Національного банку України, відповідно до загальнодержавної програми економічного розвитку і основних параметрів економічного та соціального розвитку України, до 15 вересня розробляє Основні засади грошово-кредитної політики і подає їх Верховній Раді для інформування; затверджує кошторис доходів і витрат Національного банку і подає Верховній Раді та Кабінету Міністрів України до 1 вересня поточного року прогнозовані відомості про сальдо кошторису для включення до проекту Державного бюджету України на наступний рік [47].

Бюджетний процес останніх кількох років показав недоліки у взаємодії між урядовими відомствами, між фракціями і навіть між окремими представниками та урядом. Пункти, які виносяться на розгляд парламенту, викликають хвилю критики та коментарів і часто надсилаються на доопрацювання, демонструючи недостатню співпрацю, інформацію та узгодженість інтересів між усіма учасниками процесу відбору бюджету. Цим значною мірою пояснюється складність і тривалість дискусій на зустрічі, які створили ґрунт для політичного та популістського впливу. Світова практика свідчить про протилежну тенденцію – у більшості випадків процедура затвердження бюджету в палаті є короткою та формальною.

Потребують подальшого вдосконалення законодавчі норми бюджетних праввідносин та координації діяльності державних адміністрацій щодо формування показників бюджетної системи.

Питання удосконалення стосунків між ланками бюджетної системи завжди є актуальними. Чинний бюджетний механізм, при якому Ради вищого рівня встановлюють нормативи відрахувань для низів, призводить до паралічу органів місцевого самоврядування. Тому необхідно розподілити сфери Державного бюджету і бюджетів місцевих органів. На державному рівні доцільно фінансувати податки, які мають вирішальне значення для фінансування економіки України. На рівні місцевих органів влади слід залишити видатки, спрямовані на вирішення соціальне питань і підтримку їхнього економічного розрахунку в частині комунальної власності [48].

Тобто якнайшвидше необхідно уточнити розподіл повноважень між центральними органами та органами місцевого самоврядування і зробити це у законодавчій формі. Законодавчо закріплено принцип незалежності бюджетів усіх рівнів, але економічного механізму його підтримки немає, тому він не працюватиме.

Не менш важливим є проблема формування місцевих бюджетів за рахунок переважно місцевих податків і зборів в Україні не відповідає загально визначеним світовою практикою критеріям самодостатності й економічної доцільності. Місцеві податки і збори, їхні ставки не враховують реальних можливостей платників. Це негативно позначається на дотриманні принципів єдності, повноти, достовірності, гласності, прозорості бюджетного устрою України в цілому. Усе це переконує, що реорганізація системи формування місцевих бюджетів має бути спрямована насамперед на забезпечення фінансової бази місцевого самоврядування, як однієї з найважливіших умов ефективної діяльності територіальних громад та утворених ними органів місцевого самоврядування. Пріоритетним має бути наповнення сільських, селищних, міських бюджетів шляхом збільшення власних доходних джерел [49].

З метою збільшення надходжень коштів до бюджету та створення рівних умов конкуренції для всіх юридичних платників податків Міністерству фінансів

України необхідно провести аналіз неефективних пільг, а також розробити заходи з удосконалення спрощеної системи оподаткування, обліку та звітності малого підприємництва та Забезпечення соціально-економічної спрямованості бюджету, зростання реальних доходів населення, включаючи зростання реальної заробітної плати і пенсій, у поєднанні з покращенням соціально-економічного розвитку регіонів – є основною характеристикою бюджетної політики [50].

Удосконалення механізму формування доходів місцевих бюджетів неможливе без зміни підходів до організації і проведення бюджетного процесу, який полягає у запровадженні середньострокового планування доходів і переході від наявної форми утримання бюджетних установ до фінансування цільових середньострокових програм, в яких бюджетні кошти виділяються під конкретну мету [51].

Отже, з метою запобігання негативним наслідкам виконання доходів місцевих бюджетів необхідно:

- 1) здійснювати моніторинг доходів місцевих бюджетів на усіх стадіях бюджетного процесу із застосуванням аналізу, аудиту й проведення постійного контролю за справлянням податків, зборів і обов'язкових платежів та мобілізацією доходів відповідно до визначених планових показників на бюджетний рік;

- 2) при встановленні негативних наслідків виконання доходів місцевих бюджетів, необхідно вносити необхідні зміни до чинного законодавства з метою запобігання їх розвитку у поточному та наступних роках. Для цього треба своєчасно готувати зміни до чинного законодавства в напрямку своєчасного реагування на стан виконання (невиконання) бюджету й здійснення правового регулювання і стимулювання мобілізації податків, зборів та обов'язкових платежів, що сприятиме забезпеченню балансу бюджету і недопущенню виникнення бюджетної заборгованості;

- 3) своєчасно реагувати на стан виконання дохідної частини бюджету, її формування у поточному році дасть можливість підготувати ефективну, ґрунтовну базу для планування показників податків, зборів і обов'язкових платежів на наступний рік і не допустити недоліків минулих років у наступних бюджетних процесах [52].

Висновки

1. Бюджетне планування слід визначати як інструмент управління бюджетними системами та бюджетними відносинами при формуванні бюджетної основи бюджет. З урахуванням принципів і методів бюджетної державної політики визначають державні цілі та основні напрями реалізації бюджетної політики, встановлюють якісні та кількісні показники соціально-економічного та соціального розвитку.

2. Немає єдиного підходу до вибору найефективнішого методу бюджетного планування місцевих фінансів. Вибраний метод має забезпечувати функціональну повноту, достовірність і достатню точність прогнозних розрахунків, а також має бути економічно ефективним.

Якість бюджетного планування місцевих фінансів забезпечується такими чинниками, як:

- 1) кінцевий результат, якого необхідно досягти під час використання місцевих бюджетних фінансових ресурсів;
- 2) наявність та реалістичність інформації, що використовується під час бюджетного планування;
- 3) метод бюджетного планування відповідно до умов децентралізації.

3.

Система бюджетного планування потребує подальшого вдосконалення заради розвитку інституційних засад бюджетного процесу.

Модернізація бюджетних програм має відбуватися заради розширення стратегічних цілей, досягнення яких покладено на головних розпорядників бюджетних коштів.

Важливим є запровадження процесу бюджетного планування механізму розробки щорічних доповідей головним розпорядниками бюджетних коштів про досягнуті результати.

Вагомим є розроблення та запровадження оцінки виконання бюджетних програм шляхом порівняння результатів їх виконання між головними розпорядниками коштів та розпорядниками коштів нижчого рівня, визначення найбільш ефективних бюджетних програм, планування показників на наступний бюджетний період на основі фактичного виконання в минулому періоді.

4. Проводячи бюджетну політику держава повинна оптимально поєднувати інтереси суспільства, окремих територій, підприємств і громадян. Визначальним має бути збалансований розвиток приватних і державних інтересів у бюджетній політиці, оцінений через критерії економічної ефективності. Це досягається за умови реалізації принципу поєднання фіскальної достатності та соціально-економічної ефективності. За таких обставин потрібно звернути увагу на необхідність досягнення узгодженості бюджетної й податкової політики у процесі формування, використання і відтворення бюджетних коштів, розроблення бюджетної стратегії та визначення ролі і завдань доходів бюджету щодо забезпечення виконання конституційних зобов'язань у перспективі.

5.

Система бюджетного планування потребує подальшого вдосконалення заради розвитку інституційних засад бюджетного процесу.

Модернізація бюджетних програм має відбуватися заради розширення стратегічних цілей, досягнення яких покладено на головних розпорядників бюджетних коштів.

Важливим є запровадження процесу бюджетного планування механізму розробки щорічних доповідей головним розпорядникам бюджетних коштів про досягнуті результати.

Важливим є розроблення та запровадження оцінки виконання бюджетних програм шляхом порівняння результатів їх виконання між головним розпорядником коштів та розпорядниками коштів нижчого рівня, визначення найбільш ефективних бюджетних програм, планування показників на наступний бюджетний період на основі фактичного виконання в минулому періоді.

6. Найсуттєвішим недоліком чинного механізму бюджетної дотації є те, що форми перерозподілу бюджетних коштів є неуніфікованими та різноманітними, не зв'язані відповідними нормами. Існує потреба в єдиних стандартах для всіх типів організацій, фінансова допомога для максимального використання свого потенціалу, цілеспрямовано вплив на економіку регіону. Фінансова допомога регіону повинна надаватися таким чином, щоб стимулювати місцеві органи державної влади до розширення своєї доходної бази, розвитку інвестиційної діяльності та структурної перебудови регіональної економіки.

Для збільшення фінансових надходжень до бюджету та створення рівних умов конкуренції для всіх платників податків Міністерству фінансів України необхідно провести аналіз неефективних пільг, а також розробити заходи з удосконалення спрощеної системи оподаткування, обліку та звітності малого підприємництва та Забезпечення соціально-економічної спрямованості бюджету, зростання реальних доходів населення, включаючи зростання реальної заробітної плати і пенсій, у поєднанні з покращенням соціально-економічного розвитку регіонів – є основною характеристикою бюджетної політики.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Запатріна І.В. Бюджетний механізм економічного зростання : монографія, Київ: Ін-т соц.-екон. стратегій, 2007, 528 с.
2. Лисяк Л.В. Бюджетна політика у системі державного регулювання соціально-економічного розвитку України : монографія, Київ : ДННУ АФУ, 2009, 600с.
3. Самуельсон П.Э. Экономика. В.Д. Нордхаус; пер.сангл. Москва : Вильямс, 2010, 1360 с.
4. В.М. Федосов, С.І.Юрій. Теорія фінансів, Київ : ЦУЛ, 2010, 576 с.
5. Редкол.: С. В. Мочерний, Економічна енциклопедія: У трьох томах. Т. 2, К.: Видавничий центр “Академія”, 2001, 848 с
6. Загородній А. Г., Вознюк Г. Л. Фінансово-економічний словник, Львів: Видавництво Національного університету “Львівська політехніка”, 2005, 714с
7. Бюджетна система України- Пасічник Ю.В. - URL://pidruchniki.ws/18540516/finans/byudzhethne_planuvannya
8. Дем’янишин В. Г. Бюджетне планування та його особливості в умовах демократичних перетворень, Світфінансів. Випуск 1, жовтень 2004 р., С. 62–71.
9. В. С. Загорський, О. Д. Вовчак, І. Г. Благун, І. Р. Чуй., Фінанси: Навч. посіб., К.: Знання, 2006., 247 с.
10. Сафонова Л. Д. Бюджетний менеджмент: Навч.-метод. посібник для самоств. вивч. дисц., К.: КНЕУ, 2001., 186 с.
11. Чечетов М. В., Чечетова Н. Ф., Бережна А. Ю. Бюджетний менеджмент: Навчальний посібник. В 2-х ч., Ч. 1., Х.: ВД “ІНЖЕК”, 2004., 560 с.
12. Юрій С. І., Стоян В. І., Даневич О.С. Казначейська система: Підручник. 2-ге вид. змін. й доп. Тернопіль: Картбланш, 2006., 818 с.
13. Романенко О. Р. Фінанси: Підручник., К: Центр навчальної літератури, 2004. 312 с.

14. В. Федосов, В. Опарін, Л. Сафонова та ін ., Бюджетний менеджмент: Підручник, К.: КНЕУ, 2004., 864 с.
15. Петровська І. О., Клиновий Д. В. Фінанси (з елементами статистики фінансів): Навчальний посібник., К.: ЦУЛ, 2002., 300 с.
16. Артус М. М., Хижа Н. М. Бюджетна система України: навч. посіб. – К.: Вид-во Європ. Ун-ту, 2005., 220 с.
17. Василик О. Д., Павлюк К. В. Бюджетна система України: Підручник., К.: Центр навчальної літератури, 2004., 544 с.
18. Деркач Н. И., Гордеева Л. П. Бюджет и бюджетный процесс в Украине: Навч. посібник., Дніпропетровськ: “Пороги”, 1995., 256 с.
19. Бюджетні програми: Державна казначейська служба України. URL: <http://treasury.gov.ua/main/uk/index> (дата звернення: 22.03.2020).
20. Дегтяр А.О., Гончаренко М.В. Державні фінанси і бюджетний процес : навчальний посібник. Харків : С.А.М., 2013. 292 с.
21. Януль І.Є. Застосування програмно-цільового методу формування бюджетів. Фінанси України. 2003. № 8. С. 19–21.
22. Максюта А.А., Чугунов І.Я. Бюджетна складова суспільного розвитку: Вісник КНТЕУ. 2012. № 3., С. 45–54.
23. Чугунов І.Я. Довгострокова бюджетна стратегія у системі економічної циклічності: Вісник КНТЕУ., 2014. № 5., С. 64-77.
24. Чугунов І.Я. Бюджетно-податкова політика в умовах інституційних перетворень: Вісник КНТЕУ., 2014., № 4. С. 79–91.
25. Чугунов І.Я., Лондар С.Л. Фінансово-бюджетні відносини: аналіз тенденцій розвитку в умовах трансформації економіки., Київ : Міністерство фінансів України, Львівський національний університет ім. І. Франка, 2002., 203 с.
26. Бюджетний Кодекс України: Закон України від 08.07.2010 № 2456-VI. *Відомості Верховної Ради України. 2023.*
27. Бланкарт Ш. Державні фінанси в умовах демократії: Вступ до фінансової науки, К.: Либідь, 2000., 487 с.
28. Кульчицький М. Бюджетний процес в Україні в умовах прозорості та публічності: Регіональна економіка, 2006, № 3, С. 130–136.

29. Дерлиця А.Ю. Інституційне регулювання бюджетного процесу: Фінанси України, 2001, № 10, С. 29–33.
30. Януль І.Є. Бюджетний процес в Україні та напрями його вдосконалення: Фінанси України, 2005, № 9, С. 25–29.
31. Антоненко И. Советник Президента Украины Анатолий Гальчинский: «Президент вынужден был подписать бюджет по политическим мотивам»: Факты, 2002, 5 января, С. 13–16.
32. Буковинський С.А. До питання здійснення бюджетної політики в Україні, 2007, № 11, С. 3.
33. Мітюков І.О. Бюджетна реформа й основні напрями удосконалення бюджетної політики, 2004, № 8, С. 16–23.
34. Аличева А. Межбюджетные отношения в Украине: тенденции и перспективы: Экономика Украины, 2004, № 12, С. 23–25.
35. Л. Т. Шевчук, Зарубіжний і вітчизняний досвід реформування адміністративно-територіального устрою: НАН України. Ін-т регіон. Дослідж, Львів, 2007, 254 с.
36. Дробот І. О. Реформування системи місцевого управління [URL://www.dbuara.dp.ua/zbirnik/2011-01\(5\)/11diouzd.pdf](http://www.dbuara.dp.ua/zbirnik/2011-01(5)/11diouzd.pdf)
37. Русін В. Реформування адміністративно-територіального устрою України в контексті зміцнення фінансових основ місцевого самоврядування: Вісник ТНЕУ, 2013 р, № 4, С. 53–62.
38. Ткачук І. Г. Перспективне бюджетне планування в контексті розвитку самоврядування – [URL:// www.pu.if.ua/depart/Finances/resource/file/Збірник/2011-2/Ткачук.pdf](http://www.pu.if.ua/depart/Finances/resource/file/Збірник/2011-2/Ткачук.pdf).
39. Карпатський регіон: сучасний стан, проблеми, перспективи сталого розвитку: Ін-т регіон. дослідж. НАН України, Львів, 2003, 83 с. 7.
40. Возняк Г. В. Особливості формування місцевих бюджетів у контексті забезпечення фінансової спроможності органів місцевого самоврядування (на прикладі Львівської області): Регіональна економіка, 2013, №4(70), 197 с.

41. Кириленко О. Теоретичні та практичні аспекти фінансового механізму забезпечення органів місцевого самоврядування в Україні: Світ фінансів, 2010, № 1, С.17-27.
42. Західна О. Р. Путисовершенствованияуправленияфинансовыми ресурсами местныхбюджетов, Nürnberg, 2014, С. 207-209.
43. Шулюк Б. С. Особливості бюджетного планування і прогнозування видатків на сферу соціально-культурних послуг в умовах економічних трансформацій, Науковий вісник: Фінанси, банки, інвестиції, 2011, С. 35-45.
44. Розпорядження «Про схвалення концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні»: Кабінет міністрів України: Розпорядження від 01.04.2014 р. № 333-р. –
URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/333-2014-%d1%80?nreg=333-2014-%f0&find=1&text>
45. Левицька С. О. Впровадження програмно-цільового методу формування бюджету: Фінанси України, 2004, №6, С. 33-37.
46. Затонацька Т.Г. Зарубіжний досвід середньострокового планування в бюджетному процесі: Фінанси України, 2011, № 8, С. 90-100.
47. Плєскач В.Л. Сучасні підходи щодо фінансового регулювання механізму реалізації регіональних цільових програм: Фінанси України, 2009, № 1, С. 58-72.
48. Грещак М. Г. Управління витратами: Навч.-метод. посібник для самост. вивч. дисц, К.: КНЕУ, 2002, 131 с.
49. Загородній А. Г. Фінансово–економічний словник / Укл. А. Г. Загородній, Г. Л. Вознюк. – К.: Знання, 2007.– 1072 с.
50. Котенева Е.Н., Краснослободцева Г.К., ФильчаковаС.О.Управление затратами предприятия: Учебноепособие, М.: Дашков, 2008, 224 с.
51. Котляров С.А. Управление затратами: Учебноепособие, СПб.: ПИТЕР, 2001, 160 с.
52. Партин Г.О.Управління витратами підприємства: концептуальні засади, методи та інструментарій: Монографія, К.:УБС НБУ, 2008, 219с.

53. Про особливості складання проектів місцевих бюджетів на 2023 рік: Лист мінфіну від 15.08.2022 року №05110-14-6/17891.

[URL://ips.ligazakon.net/document/MF22060](https://ips.ligazakon.net/document/MF22060)

54. Корнилюк А. В. та Кравченко М. В., Бюджетна система: Тенденції розвитку, Київ: 2019, с. 306

55. Анна Васильєва, Юлія Руда, Аналітична записка: Середньострокове бюджетне планування в Україні, 2017, с. 7

56. Методи бюджетного планування –

[URL://pidru4niki.com/1594102446045/ekonomika/metodi_byudzhetnogo_planuvannya](https://pidru4niki.com/1594102446045/ekonomika/metodi_byudzhetnogo_planuvannya)

57. С. І. Юрій, В. Г. Дем'янишин, Бюджетна система: підручник, Тернопіль, ТНЕУ, 2013, с. 373

58. Про затвердження звіту про виконання бюджету Славутської міської територіальної громади: Звіт та пояснювальна записка до звіту, Славута: 2021

59. Про бюджет Славутської територіальної громади: Пояснювальна записка до рішення, Славута: 2021

60. Базилевич В. Посилення ролі фінансів у трансформаційній економіці Фінанси України. 2004, № 5. С. 5–10.

61. Б'юкенен Джеймс М., Масгрейв Річард А. Суспільні фінанси і суспільний вибір: два протилежних бачення держави: пер. з англ. А. Іщенко К.: «КМ Академія», 2004. 175 с

62. Дем'янюк А. В. Прозорість бюджету та участь громадськості у бюджетному процесі. Економіка та суспільство. 2016. № 6.

URL: http://www.economyandsociety.in.ua/journal/6_ukr/54.pdf

«ДОДАТКИ»

Визначення бюджетного планування різних науковців

Мочегорний С. В.	Бюджетне планування розглядається як “планомірний процес прогнозування, складання, розгляду, затвердження та виконання бюджету”[8].
Загородній А. Г. Вознюк Г. Л.	Бюджетно-кошторисного планування – як “системи науковообґрунтованих заходів щодо визначення критеріїв розподілу коштів і використання фінансових ресурсів”, що більшою мірою відповідає особливостям планування в бюджетних установах [9].
Пасічник Ю. В.	Визначає бюджетне планування — як суб'єктивну діяльність людей, а тому воно лише тоді дає позитивні результати, коли базується на пізнанні об'єктивних законів розвитку суспільства, тенденцій руху бюджетних ресурсів, вивченні наявного фінансового стану, результатів заходів, що вживалися раніше, цілей, які поставлені на сьогодні [10].
Дем'янишин В. Г.	Бюджетне планування можна охарактеризувати з різних сторін. За сутністю бюджетне планування – це науковообґрунтований процес встановлення обсягів і джерел формування та напрямів використання централізованого фонду грошових коштів держави. За змістом – визначається як особлива сфера фінансової діяльності держави, пов'язана з обґрунтуванням певних управлінських рішень у сфері економіки стосовно фінансового забезпечення держави. При цьому, бюджетне планування варто розглядати як специфічну сферу управління. За формою – це процес складання, розгляду і затвердження основного фінансового плану – державного бюджету. Подані різносторонні визначення можуть використовуватися відповідно до мети наукового аналізу. Водночас спільними для них є об'єкт, предмет, суб'єкти і мета дослідження [11].
Загорський В. С., Сафонова Л. Д., Чечетов М. В., Юрій С. І.	Визначають бюджетне планування як “комплекс організаційно-технічних, методичних і методологічних заходів” щодо визначення доходів і видатків бюджетів на стадіях їх складання, розгляду і затвердження. При цьому кінцевою метою є забезпечення стабільного соціально-економічного розвитку суспільства [12, 13, 14, 15].
Опарін В. М., Романенко О. Р., Федосов В. М.	Розглядають бюджетне планування за формою, тобто як “процес складання, розгляду та затвердження бюджету на наступний рік”. На думку В. М. Опаріна і В. М. Федосова, бюджетне планування є серцевиною всієї фінансової роботи в країні, охоплює комплекс організаційних заходів та методик розрахунку окремих статей бюджету та спрямоване на підвищення ефективності, дієвості, прозорості державного сектору. Всі проблеми щодо бюджету необхідно вирішувати лише на стадії планування [16, 17, 18].
Петровська І. О. Клиновий Д. В.	При визначенні сутності бюджетного планування поєднують його особливості як етапу бюджетного процесу, а також як “комплекс організаційно-технічних, методичних і методологічних заходів з визначення обсягів прибутків і суми витрат бюджетів”. При цьому характерною особливістю є те, що беруться до уваги не тільки стадії складання, розгляду і затвердження бюджету, а й стадія виконання [19].
Артус М. М., Василик О. Д., Павлюк К. В.	Бюджетне планування характеризується за сутністю – як науково-обґрунтований процес визначення джерел створення і напрямів використання бюджетних ресурсів з метою забезпечення пропорційного і динамічного соціально-економічного розвитку суспільства [17, 21]. Крім того, О. Д. Василик вважає бюджетне планування суб'єктивною

	діяльністю людей. Причому, позитивних результатів досягається лише тоді, коли воно “базується на пізнанні об’єктивних законів розвитку суспільства, тенденцій руху бюджетних ресурсів, вивченні наявного фінансового стану результатів заходів, що вживалися раніше, цілей, які поставлені на сьогодні” [27].
Деркач Н. І., Гордєєва Л. П.	Трактують бюджетне планування, виходячи із його ролі у забезпеченні необхідних пропорцій у розподілі ВВП між галузями економіки, територіями держави та встановленні тісного взаємозв’язку між бюджетною системою держави та суб’єктами господарювання, соціальною інфраструктурою, іншими інституціями як “централізований розподіл і перерозподіл (в процесі складання і виконання бюджету) ВВП і національного доходу по всіх ланках бюджетної системи і за видами фінансових планів на основі державного плану соціально-економічного розвитку України” [22]. Вони вважають, що до бюджетного планування відноситься не тільки складання бюджетів на всіх рівнях бюджетної системи, але й їх виконання, що впливає із визначення бюджету як основного фінансового плану формування і використання загальнодержавного фонду грошових коштів.

Заходи щодо складання проекту бюджету міста

П.	ПЛАН ЗАХОДІВ щодо складання проекту бюджету міста на 2020рік, 2021рік, 2022рік		
1.	У двотижневий строк з дня схвалення Кабінетом Міністрів України проекту Закону про Державний бюджет України на наступний бюджетний період	Детальний аналіз розрахункових прогнозних обсягів міжбюджетних трансфертів, методики їх визначення, організаційно-методологічних вимог та інших показників щодо складання проекту бюджету, доведених листом Міністерства фінансів України (стаття 77 БКУ)	Фінансове управління
2.	друга половина вересня	Складання проекту доходів бюджету міста на плановий бюджетний період та індикативних прогнозних показників доходів на наступні два за плановим бюджетні періоди (стаття 75 БКУ)	Фінансове управління
3.	друга половина вересня	Розробка показників граничних обсягів витрат (видатків та надання кредитів) бюджету міста на плановий бюджетний період та індикативних прогнозних показників граничних обсягів витрат бюджету (видатків та надання кредитів) на наступні два за плановим бюджетні періоди (стаття 75 БКУ)	Фінансове управління
4.	25-30 вересня	Розроблення Інструкції з підготовки бюджетних запитів (стаття 75 БКУ)	Фінансове управління
5.	30 вересня	Доведення до головних розпорядників бюджетних коштів інструкцій з підготовки бюджетних запитів та показників граничних обсягів витрат (видатків та надання кредитів) бюджету міста на плановий бюджетний період та індикативних прогнозних показників граничних обсягів витрат бюджету (видатків та надання	Фінансове управління

		кредитів) на наступні два за плановим бюджетні періоди, а також іншої інформації, необхідної для складання бюджетних запитів (стаття 75 БКУ)	
6.	в одинденний термін з дня їх отримання від Департементу фінансів обласної державної адміністрації	Доведення до головних розпорядників бюджетних коштів (ст.75 БКУ): - прогнозних обсягів міжбюджетних трансфертів, врахованих у проекті державного бюджету, схваленого Кабінетом Міністрів України; - методики їх визначення	Фінансове управління
7.	10 жовтня	Розробка планів діяльності на середньостроковий період (включаючи заходи щодо реалізації інвестиційних про-ектів) з урахуванням прогнозу бюджету міста, рішення про бюджет міста, прогнозних та програмних документів економічного і соціального розвитку (ст.75 БКУ)	Головні розпорядники бюджетних коштів
8.	10 жовтня	Визначення ступеня будівельної готовності інвестиційних об'єктів	Управління капітального будівництва виконавчого комітету
9.	10 жовтня	Для об'єктів капіталовкладень, строк впровадження яких довший, ніж бюджетний період, визначення індикативних прогнозних показників бюджету розвитку у складі прогнозу бюджету міста на наступні за плановим два бюджетні періоди та врахування їх під час затвердження бюджету міста протягом усього строку впровадження таких об'єктів	Управління капітального будівництва виконавчого комітету, Фінансове управління

10.	протягом жовтня	Подання бюджетних запитів фінансовому управлінню (стаття 75 БКУ)	Головні розпорядники бюджетних коштів
11.	протягом жовтня	Детальний аналіз та перевірка проектів кошторисів та бюджетних запитів (стаття 75 БКУ)	Фінансове управління
12.	до 10 листопада	На основі поданих і перевірених бюджетних запитів прийняття рішення щодо включення зазначених показників до проекту рішення про бюджет міста на плановий бюджетний період (стаття 75 БКУ)	Фінансове управління
13.	жовтень-листопад	Вжиття заходів щодо залучення громадськості до процесу складання проекту місцевого бюджету (проведення засідань громадських рад, громадських слухань, консультацій з громадськістю, форумів, конференцій, брифінгів, дискусій, вивчення громадських думок) (стаття 28 БКУ)	Міська рада, виконавчий комітет міської ради, фінансове управління, головні розпорядники коштів
14.	до 20 листопада (граничний термін)	Підготовка проекту рішення міської ради про бюджет міста з додатками згідно з типовою формою, затвердженою відповідним наказом Мінфіну, і матеріалів, передбачених статтею 76 Бюджетного кодексу України, та його подання виконавчому комітету міської ради	Фінансове управління
15.	до 25 листопада (граничний термін)	Схвалення проекту рішення виконавчого комітету міської ради про бюджет міста (стаття 76 БКУ)	Виконавчий комітет міської ради
16.	не пізніше як за 20 робочих днів до дати його розгляду радою	Оприлюднення схваленого проекту рішення міської ради про бюджет міста (стаття 15 Закону № 2939)	Виконавчий комітет міської ради
17.	до 25 листопада	Розміщення бюджетних запитів на офіційних сайтах або оприлюднення їх в інший спосіб	Головні розпорядники

		(стаття 28 БКУ)	бюджетних коштів
18.	до 27 листопада (граничний термін)	Подання на розгляд міської ради проекту рішення про бюджет міста (стаття 76 БКУ)	Виконавчий комітет міської ради
19.	до 25 грудня (включно)	Розгляд проекту рішення про бюджет на пленарному засіданні міської ради та затвердження бюджету міста (стаття 77 БКУ)	Міська рада
20.	не пізніше ніж через 10 днів з дня прийняття рішення про бюджет	Оприлюднення рішення міської ради про бюджет міста на плановий рік у газеті, що визначена місцевою радою (стаття 7 Закону №1160)	Міська рада, виконавчий комітет міської ради

Розподіл видатків за головними розпорядниками

1. Виконавчий комітет Славутської міської ради

За рахунок власних доходів до бюджету Славутської міської територіальної громади на 2021 рік для означеного головного розпорядника передбачено кошти на виконання повноважень щодо управління у відповідній сфері та реалізацію заходів міських програм у обсязі 79 022 500 грн., із них кошти загального фонду - 59 827 200 грн., кошти спеціального фонду 19 195 300 грн., в т.ч. кошти бюджету розвитку – 18 853 900 гривень.

Детальніше за програмами:

1.1. За бюджетною програмою «Організаційне, інформаційно-аналітичне та матеріально-технічне забезпечення діяльності обласної ради, районної ради, районної у місті ради (у разі її створення), міської, селищної, сільської рад» (КПКВК 0150) передбачено видатки в загальному обсязі 35 083 500 грн., зокрема на:

- оплату праці та нарахування на неї у сумі 33 076 200 грн.;
- оплату комунальних послуг та енергоносіїв у сумі 742 300 грн.;
- інше поточне утримання у сумі 1 265 000 грн. (оплата інших послуг (крім комунальних), утримання транспорту, відрядження та інші послуги).

Оскільки бюджетним установам міської територіальної громади нарахування заробітної плати здійснюється за умовами єдиної тарифної сітки, тобто від мінімальної заробітної плати, тому працівникам бюджетних установ оплата праці на 2021 рік в середньому підвищується на 23,5%, а посадовим особам підвищення не передбачено.

Отже дана програма не забезпечена коштами в частині врегулювання рівня підвищення заробітної плати посадовим особам органів місцевого самоврядування на індекс її підвищення іншому персоналу, шляхом виплати премії.

1.2. За бюджетною програмою «Інша діяльність у сфері державного управління» (КПКВ 0180) передбачені видатки у сумі 730 000 грн. Ці кошти спрямовуються на виконання наступних заходів:

- регіональної Програми забезпечення заходів державного, обласного, місцевого значення, що проводяться органами місцевого самоврядування у Славутській міській ТГ на 2021-2025 роки у сумі 274 000 грн.;
- регіональної Програми підтримки співвласників багатоквартирних будинків у м.Славута на 2020-2022 роки «Формування відповідального власника житла» у сумі 90 000 грн.;
- регіональної Програми сприяння діяльності органів самоорганізації населення (квартирних комітетів) у Славутській міській територіальній громаді на 2021-2025 роки у сумі 70 000 грн.;
- регіональної цільової програми «Забезпечення чергових призовів громадян міста Славути на строкову військову службу у 2021-2024 рр.» у сумі 76 000 грн.;
- регіональної програми розвитку архівної справи у Славутській міській ТГ на 2021-2023 у сумі 220 000 гривень.

1.3. За бюджетною програмою «Багатопротільна стаціонарна медична допомога населенню» (КНП «Славутська ЦРЛ») передбачені видатки у сумі 3 340 700 грн. на енергоносії.

1.4. За бюджетною програмою «Первинна медична допомога населенню, що надається центрами первинної медичної (медико-санітарної) допомоги» передбачені видатки у сумі 657 900 грн. на оплату за спожиті енергоносії.

1.5. За бюджетною програмою «Заходи державної політики з питань дітей та їх соціального захисту» (КПКВК 3112) передбачено видатки у сумі 39 239 грн., а саме із загального фонду у сумі 37 242 грн., із спеціального фонду у сумі 1 997 грн., які спрямовано на виконання заходів регіональної програми соціального та правового захисту дітей у Славутській міській територіальній громаді на 2019 – 2021 роки, а саме: на поліпшення виховання, навчання, соціального захисту та матеріального забезпечення дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування та на фінансування проекту «Щаслива дитина», який здобув перемогу в рамках молодіжного бюджету, у сумі 24 239 грн., а саме:

- по загальному фонду - 22 242 грн.;
- по спеціальному фонду – 1 997 гривень.

1.6. За бюджетною програмою «Забезпечення діяльності місцевих центрів фізичного здоров'я населення «Спорт для всіх» та проведення фізкультурно-масових заходів серед населення регіону» (КПКВК 5061) на 2020 рік передбачено асигнувань у сумі 440 000 грн., які направлені на виконання заходів комплексної цільової програми «Розвитку фізичної культури і спорту в м. Славута на період 2019 -2021 роки» (утримання в міського центру фізичного здоров'я населення «Спорт для всіх»).

1.7. За бюджетною програмою «Проведення навчально-тренувальних зборів і змагань з олімпійських видів спорту» (КПКВК 5011) передбачені кошти на 2020 рік у сумі 441 655 грн., а саме по загальному фонду 424 767 грн, по спеціальному фонду 16 888 грн, що спрямовані на виконання заходів комплексної цільової програми «Розвитку фізичної культури і спорту в м. Славута на період 2019-2021 роки» (проведення змагань згідно затвердженого календарного плану та проведення навчально-тренувальних зборів) та на фінансування проекту «Щаслива дитина», який здобув перемогу в рамках молодіжного бюджету, у сумі 41 655 грн., зокрема:

- по загальному фонду - 24 767 грн.;
- по спеціальному фонду – 16 888 гривень.

1.8. За бюджетною програмою «Інша діяльність пов'язана з експлуатацією об'єктів житлово – комунального господарства» (КПКВК 6017) передбачені видатки у сумі 70 000 грн., в т.ч. на покриття збитків КП «Славутська ЖКО»

по теплопостачанню нежитлових приміщень, наданих в безоплатне користування громадським організаціям відповідно до рішення міської ради від 24.05.2019р. № 15-40/2019.

1.9. За бюджетною програмою «Організація благоустрою населених пунктів»(КПКВК 6030)передбачено видатки у сумі 19 724 384 грн., з них: по загальному фонді у сумі 18 109 225 грн. та за рахунок коштів спеціального фонду (бюджету розвитку) – 1 615 159 грн., а саме:

1.9.1. Загальний фонд:

- регіональна програма «Реформування і розвиток житлово – комунального господарства міста Славути» (освітлення, обслуговування електричних мереж, санітарна очистка міста та с.Варварівка, озеленення, знесення аварійних дерев, обрізка зелених насаджень, очищення колодязів, колонок та джерел загального користування, утримання кладовищ, інші роботи, тощо) у сумі 17 500 000 гривень;

- програма регулювання чисельності безпритульних тварин гуманними методами в м.Славути у сумі 555 600 грн. (вакцинація, відлов бродячих тварин, попередження випадків нанесення ушкоджень людям внаслідок укусів, утримання притулку для собак).

1.9.2. Спеціальний фонд:

*За рахунок власних надходжень спеціального фонду (бюджету розвитку) будуть здійснені видатки в сумі 1 030 000 грн. на:

- виготовлення проектної документації на будівництво каналізаційних мереж до індустріального парку «Славута» в м.Славута Хмельницької області – 80 000 грн.;

- виготовлення проектної документації та капітальний ремонт тротуару по вул.Миру в м.Славута Хмельницької області – 100 000 грн.;

- виготовлення проектної документації та реконструкція проїзду Валерія Чкалова м.Славута Хмельницької області – 10 000 грн.;

- виготовлення проектної документації на реконструкцію перехрестя вулиць Миру та Михайла Коцюбинського із організацією руху автотранспорту по колу в місті Славута Хмельницької області – 100 000 грн.;

- виготовлення проектної документації та реконструкція об'єктів благоустрою мікрорайону «Військове містечко» вул.Ярослава Мудрого м.Славута Хмельницької області – 200 000 грн.;

- виготовлення проектної документації та реконструкція об'єктів благоустрою мікрорайону «Військове містечко» вул.Садова та вул.Ізяславська м.Славута Хмельницької області – 500 000 грн.;

- виготовлення проектної документації та реконструкція об'єктів благоустрою мікрорайону м.Славута від вул.Садова до вул.Гвардійська Хмельницької області – 40 000 гривень.

- фінансування проектів, які здобули перемогу в рамках Громадського та молодіжного бюджетів у сумі 638 784 грн., а саме: по загальному фонду у сумі 53 625 грн.;

- проєкт дитячий майданчик «Енерджіландія» – 2 400 грн.;

- проєкт «Екологічна стежка як форма здійснення лісового туризму на території Славутської міської територіальної громади» – 51 225 гривень.

*За рахунок коштів, переданих із загального фонду до бюджету розвитку спеціального фонду на фінансування проектів, які здобули перемогу в рамках Громадського бюджету у сумі 585 159 грн.:

- проєкт дитячий майданчик «Веселка» – 140 000 грн.;

- проєкт дитячий майданчик «Енерджіландія» – 135 275 грн.;

- проєкт «Екологічна стежка як форма здійснення лісового туризму на території Славутської міської територіальної громади» – 69 934 грн.;

- проєкт «Життя безцінне». Придбання медичного тренажера «Тарас – М» для оволодіння мешканцями громади навичками першої долі карської допомоги» – 100 000 грн.;

- проєкт дитячий ігровий майданчик із гімнастичним комплексом «Мрія» для розваг та відпочинку – 139 950 гривень.

1.10. За бюджетною програмою «Будівництво об'єктів житлово-комунального господарства»(КПКВК 7310) передбачено видатки спеціального фонду (бюджет розвитку) - 540 000 грн., зокрема:

- будівництво зовнішніх мереж для електропостачання 120-ти житлових будинків по вул.О.Максимчука та М.Остапчука в м.Славута Хмельницької області – 100 000 грн.;

- виготовлення проектної документації та будівництво каналізаційних мереж мікрорайону «Південний» в місті Славута Хмельницької області – 200 000 грн.;

- виготовлення проектної документації та нове будівництво трансформаторної підстанції (ПС35/10кВ) по вул.Індустріальній в м.Славути Хмельницької області – 10 000 грн.;

- виготовлення проектної документації та капітальний ремонт водопровідної мережі по вул.Миру (від вул.Соборності до вул.М. Коцюбинського) в м.Славута Хмельницької області – 10 000 грн.;

- виготовлення проектної документації на реконструкцію теплових мереж котельні «Садова – 4» в м.Славута Хмельницької області – 10 000 грн.;

- виготовлення проектної документації та реконструкція котельні по вул.Козацька, 41 в м.Славута Хмельницької області – 50 000 грн.;

- виготовлення проектної документації та реконструкція каналізаційних мереж по мікрорайону «Мокро воля» м.Славута Хмельницької області (друга черга) – 80 000 грн.;

- виготовлення проектної документації та реконструкція самопливного каналізаційного колектора по вул.Б.Хмельницького в м.Славута Хмельницької області – 10 000 грн.;

- виготовлення проектної документації та капітальний ремонт водопровідної мережі по вул.Острозька в м.Славута Хмельницької області – 10 000 грн.;
- виготовлення проектної документації та капітальний ремонт водопровідної мережі по вул.Соборності в м.Славута Хмельницької області – 10 000 грн.;
- виготовлення проектної документації та капітальний ремонт водопровідної мережі від вул.Грушевського до вул.Здоров'я, 34А в м.Славута Хмельницької області – 10 000 грн.;
- виготовлення проектної документації та капітальний ремонт водопровідної мережі по вул.Здоров'я в м.Славута Хмельницької області – 10 000 грн.;
- виготовлення проектної документації та капітальний ремонт водопровідної мережі по вул.Затишна в м.Славута Хмельницької області – 10 000 грн.;
- виготовлення проектної документації та будівництво каналізаційної мережі від вул.Миньковецька до вул.Спаської.м.Славута Хмельницької області – 10 000 грн.;
- виготовлення проектної документації та капітальний ремонт каналізаційної мережі по вул.Козацькам.Славута Хмельницької області – 10 000 гривень.

1.11. За бюджетною програмою «Будівництво освітніх установ та закладів» (КПКВК 7321) передбачено видатки спеціального фонду (бюджет розвитку) – 10 346 000 грн., а саме:

- виготовлення проектної документації та реконструкція корпусу №1 НВК «Загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів, гімназія» по вул.Соборності, 9 в м.Славута Хмельницької області – 10 000 000грн.;
- виготовлення проектної документації та капітальний ремонт – термомодернізація будівлі дошкільного навчального закладу ясел-садка №6 «Золота рибка2 по вул.Миру,буд.6 в м.Славута Хмельницької області – 136 000 грн.;
- капітальний ремонт (термомодернізація, ремонт та утеплення покрівлі) будівлі дошкільного навчального закладу №9 «Теремок2 по вул.Козацька,буд. 39 в м.Славута, Хмельницької області – 100 000 грн.;
- виготовлення проектної документації та капітальний ремонт – термомодернізація будівлі навчального корпусу загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів №3 по вул.Марії Лисенко, буд. 2А в м.Славута Хмельницької області – 100 000 грн.;

- виготовлення проектної документації та капітальний ремонт будівлі навчального корпусу загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів №1 по вул.ГнатаКузовкова, 12 в м.Славута Хмельницької області – 10 000 гривень.

1.12. За бюджетною програмою «Будівництво установ та закладів соціальної» (КПКВК 7323) передбачено видатки спеціального фонду (бюджет розвитку) – 10 000 грн., у т.ч.:

- виготовлення проектної документації та реконструкція гуртожитку під житловий будинок малосімейного типу по вул.Б.Хмельницького, 156 в м.Славута Хмельницької області – 10 000 гривень.

1.13. За бюджетною програмою «Будівництво установ та закладів» (КПКВК 7324) передбачено видатки спеціального фонду (бюджет розвитку) – 100 000 грн., а саме:

- виготовлення проектної документації та капітальний ремонт будівлі кінотеатру ім.Т.Шевченка на вул.Площа Шевченка, 3 в м.Славута Хмельницької області – 100 000 гривень.

1.14. За бюджетною програмою «Будівництво споруд, установ та закладів фізичної культури і спорту» (КПКВК 7325) передбачено видатки спеціального фонду (бюджет розвитку) – 2 110 000 грн., з них:

- виготовлення проектної документації та будівництво футбольного поля зі штучним покриттям по вул.Ярослава Мудрого,59 у м.Славута Хмельницької обл. – 100 000 грн.;

- виготовлення проектної документації та капітальне будівництво із встановленням модульного теплогенератора Дитячо-юнацької спортивної школи по вул.Острозька 6 «а» м.Славута Хмельницької області – 10 000 грн.;

- виготовлення проектної документації - коригування та реконструкція спортивного ядра на стадіоні ДЮСШ по вул.Острозька, 6-а в м.Славута Хмельницької області – 1 800 000 грн.;

- виготовлення проектної документації та реконструкція приміщень будівлі спортивного комплексу по вул.Гната Кузовкова,19 в м.Славута Хмельницької області – 200 000 гривень.

1.15. За бюджетною програмою «Реалізація інших заходів щодо соціально-економічного розвитку територій» передбачено видатки спеціального фонду (бюджет розвитку) (КПКВК 7370) – 752 900 грн., у т.ч.:

- виготовлення проектної документації та реконструкція під'їзних шляхів до індустріального (промислового) парку «Славута» в м.Славута Хмельницької області – 100 000 грн.;

- виготовлення проектної документації та реконструкція міського полігону ТПВ в м.Славута Хмельницької області (Перша черга - будівництво сміттесортувального комплексу) - 502 900 грн.;

- виготовлення проектної документації та реконструкція площі Шевченка м.Славута Хмельницької області – 100 000 грн.;

- виготовлення проектної документації та реконструкція об'єктів шляхом впровадження інформаційно-телекомунікаційної автоматизованої системи міста Славута «інтегрована система відео спостереження та відео аналітики «Безпечне місто Славута» м.Славута Хмельницької області – 50 000 гривень.

1.16. За бюджетною програмою «Утримання та розвиток автомобільних доріг та дорожньої інфраструктури за рахунок коштів місцевого бюджету» передбачено видатки спеціального фонду (бюджет розвитку) (КПКВК 7461) – 3 920 000 грн., а саме:

- виготовлення проектної документації та реконструкція вулиці Гвардійська м.Славута Хмельницької області - 50 000 грн.;

- виготовлення проектної документації та реконструкція дороги по вулиці Острозька в м.Славута Хмельницької області- 10 000 грн.;
- виготовлення проектної документації та реконструкція вулиці Ярослава Мудрого в м.Славута Хмельницької області – 50 000 грн.;
- виготовлення проектної документації та капітальний ремонт вул.Грушевського (на ділянці від перехрестя з вул.Ярослава Мудрого до перехрестя з вул.Сокола) м.Славута Хмельницької області – 10 000 грн.;
- виготовлення проектної документації та реконструкція вулиці Петра Сагайдачного м.Славута Хмельницької області – 900 000 грн.;
- виготовлення проектної документації та капітальний ремонт дорожнього покриття вул. Богдана Хмельницького (на ділянці від Данила Галицького до вулиці Ярослава Мудрого) в м. Славута Хмельницької області – 600 000 грн.;
- виготовлення проектної документації та капітальний ремонт дорожнього покриття вул.Козацька (на ділянці від Соборності до площі Шевченка) в м. Славута Хмельницької області – 2 300 000 гривень.

1.17. За бюджетною програмою «Проведення експертної грошової оцінки земельної ділянки чи права на неї» (бюджет розвитку) (КПКВК 7650) – 45 000 грн., зокрема:

- проведення експертної грошової оцінки земельної ділянки, що підлягає продажу відповідно до статті 128 Земельного кодексу України, за рахунок авансу, внесеного покупцем земельної ділянки – 45 000 гривень.

1.18. За бюджетною програмою «Виконання заходів за рахунок цільових фондів, утворених Верховною Радою Автономної Республіки Крим, органами місцевого самоврядування і місцевими органами виконавчої влади і фондів, утворених Верховною Радою Автономної Республіки Крим, органами місцевого самоврядування» (КПКВК 7691) за рахунок коштів спеціального фонду місцевого бюджету передбачено асигнування у сумі 128 000 грн., які будуть використані на заходи згідно Положення про цільовий фонд м.Славути, затверджений рішенням міської ради від 25.02.2015 року.

Розподіл видатків на проведення робіт згідно чинного законодавства здійснює головний розпорядник бюджетних коштів – виконавчий комітет міської ради.

Використання видатків з цільового фонду буде визначено на чергових засіданнях виконавчого комітету.

1.19. Видатки за бюджетною програмою «Природоохоронні заходи за рахунок цільових фондів» (КПКВК 8340) в бюджеті громади на 2020 рік передбачені у спеціальному фонді місцевого бюджету у сумі 73 400 грн. та будуть використані на заходи Програми охорони навколишнього природного середовища Славутської міської територіальної громади на 2021-2025 роки (зважаючи на незначний обсяг коштів – на озеленення громади).

1.20. За бюджетною програмою «Фінансова підтримка засобів масової інформації» (КПКВК 8410) передбачені кошти за рахунок загального фонду у сумі 440 000 грн., які спрямовані на виконання заходів Програми висвітлення діяльності Славутської міської ради, її виконавчих органів, посадових осіб та депутатів міської ради у засобах масової інформації на 2019-2022р.р., а саме: у періодичних друкованих виданнях.

1.21. Видатки за бюджетною програмою «Заходи з організації рятування на водах» (КПКВК 8120) на 2021 рік передбачені у сумі 734 500 грн., із них кошти загального фонду – 594 500 грн.; кошти спеціального фонду (власні надходження установи) – 140 000 грн.

За рахунок коштів загального фонду територіальної громади буде забезпечено виконання заходів «Програми забезпечення безпеки перебування людей на водних об'єктах міста Славути на період з 2020-2022 роки», що затвердженої рішенням міської ради від 20.12.2019р. №-48/2019 (утримання КП «Славутська рятувально-водолазна служба»), а саме на такі напрямки:

- оплата праці з нарахуваннями;
- оплата комунальних послуг та енергоносіїв;
- виплата пенсій, призначених на пільгових умовах працівникам служби, які працювали або працюють на роботах із шкідливими і важкими умовами праці;
- інше поточне утримання (послуги зв'язку, придбання предметів та матеріалів та відрядження).

За рахунок власних надходжень до спеціального фонду КП «Славутська РВС» будуть здійснені видатки на покращення матеріально-технічної бази та оплату послуг навчання водолазів.

Оскільки РВС є об'єктом спільного користування Славутської міської територіальної громади та окремих громад району, частина коштів на виконання заходів названої програми буде передбачена за рахунок відповідної субвенції з бюджетів таких громад після заключення угод між громадами та затвердження їх бюджетів, чи внесення до них змін.

2. Управління освіти виконавчого комітету Славутської міської ради

В бюджеті Славутської міської ТГ на 2021 рік для означеного головного розпорядника передбачено фінансові ресурси на виконання повноважень щодо управління у відповідній сфері, реалізацію заходів міських програм та утримання закладів, підпорядкованих управлінню освіти виконавчого комітету міської ради у загальному обсязі 186 971 180 грн., із них: кошти загального фонду – 179 208 321 грн., в т.ч. освітня субвенція з державного бюджету на оплату праці педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти – 89 471 900 грн.; кошти спеціального фонду – 7 762 859 грн., в т.ч. кошти бюджету розвитку 254 159 гривень.

Детальніше за програмами:

2.1. Видатки за бюджетною програмою «Керівництво і управління у відповідній сфері у містах (місті Києві), селищах, селах, об'єднаних територіальних громадах» (КПКВК 0160) на 2021 рік передбачено за рахунок коштів загального фонду у сумі 1 302 000 грн. Зазначені асигнування будуть використані на:

- видатки на оплату праці та нарахування на неї працівників управління освіти у сумі 1236 300 грн
- видатки на оплату комунальних послуг та енергоносіїв у сумі 58 100 грн.;
- інші поточні видатки у сумі 7 600 гривень.

Оскільки бюджетним установам міської територіальної громади нарахування заробітної плати здійснюється за умовами єдиної тарифної сітки, тобто від мінімальної заробітної плати, тому працівникам бюджетних установ оплата праці на 2021 рік в середньому підвищується на 23,5%, а посадовим особам підвищення не передбачено.

Отже дана програма не забезпечена коштами в частині врегулювання рівня підвищення заробітної плати посадовим особам органів місцевого самоврядування на індекс її підвищення іншому персоналу, шляхом виплати премії.

2.2. За бюджетною програмою «Надання дошкільної освіти»(КПКВК 1010) передбачено асигнування у сумі 36 515 300 грн., із них:

- видатки загального фонду у сумі 34 315 300 грн. складаються із: власних доходів загального фонду бюджету громади;
- видатки спеціального фонду у сумі 2 200 000 грн. складаються із : власних надходжень бюджетних установ (плата батьків за харчування дітей).

Асигнування із загального і спеціального фондів передбачені для забезпечення дошкільною освітою дітей віком від 3-х до 6-ти років та заплановані на:

- оплату праці та нарахування на неї працівникам дошкільних закладів міської територіальної громади у сумі 27 980 800 грн.: за рахунок виділених коштів із загального фонду бюджету буде здійснено виплату основної та додаткової заробітної плати, виплату матеріальної допомоги на оздоровлення педагогічним працівникам та інші обов'язкові виплати згідно законодавства. Не забезпечені коштами видатки на оплату праці у сумі 5 134 000 грн. (посадові оклади, надбавки та доплати обов'язкового характеру, надбавка за престижність праці педагогічних працівників 15%).

- оплату комунальних послуг та енергоносіїв у сумі 3 021 300 грн., за рахунок яких буде здійснено оплату тепlopостачання, водopостачання та водовідведення, електричної енергії, природного газу та послуг по вивезенню побутових відходів;

- оплату інших видатків у сумі 5 513 200 грн., із них придбання продуктів харчування, що сплановано для належної організації харчування дітей дошкільного віку. Згідно чинного законодавства плата за харчування вихованців ЗДО здійснюється у співвідношенні 40%х60% (бюджетні кошти та батьківська плата). Дані ресурси спрямовані на забезпечення безкоштовним харчуванням дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, дітей з інвалідністю, дітей із сімей, які отримують допомогу відповідно до Закону України «Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям», дітей учасників бойових дій. Медикаменти та перев'язувальні матеріали заплановані на придбання медикаментів та перев'язувальних матеріалів для надання першої медичної допомоги вихованцям дошкільних закладів. Інші видатки заплановані на забезпечення необхідних витрат для функціонування закладів дошкільної освіти, а саме: придбання предметів та матеріалів, оплату інших послуг, відряджень, і т.д.). Мінімальна потреба в коштах на інші поточні та капітальні видатки закладів дошкільної освіти не забезпечена у сумі 2 979 200 гривень.

2.3. Планові видатки за бюджетною програмою «Надання загальної середньої освіти закладами загальної середньої освіти (у тому числі з дошкільними підрозділами (відділеннями, групами)» (КПКВК 1020) у 2021 році становлять 130 931 555 грн., а саме за рахунок таких джерел:

- кошти загального фонду у сумі 125 850 496 грн., із них: освітня субвенція з державного бюджету на оплату праці педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти у сумі 89 471 900 грн.; кошти бюджету територіальної громади на утримання шкіл у сумі 36 378 596 грн.;

- кошти спеціального фонду у сумі 5 081 059 грн., в т.ч. власні надходження від плати за послуги, що надаються освітніми установами згідно із законодавством (оплата за харчування дітей), плати за оренду майна у сумі 5 026 900 грн. та коштів спеціального фонду (бюджету розвитку) територіальної громади у сумі 54 159 гтн.

Асигнуваннями на утримання закладів загальної середньої освіти передбачені для здійснення наступних видатків:

- заробітна плата та нарахування на неї працівникам ЗЗСО у сумі 114 337 900 грн., із них: передбачені для виплати заробітної плати педагогічним працівникам за рахунок освітньої субвенції у сумі 89 471 900 грн.; іншим працівникам закладів загальної середньої освіти за рахунок загального фонду бюджету територіальної громади у сумі 24 866 000 грн.; дефіцит в коштах на оплату праці інших працівників складає 288 300 грн.;

- оплата комунальних послуг та енергоносіїв у сумі 5 862 400 грн., із них: кошти загального фонду – 5 833 400 грн., кошти спеціального фонду – 29 000 грн. За рахунок цих коштів буде здійснено оплату за спожиті тепlopостачання, водopостачання та водовідведення, спожиту електричну енергію; використаний природний газ та вивезення побутових відходів.

- оплата інших видатків у сумі 10 670 500 грн., а саме: придбання продуктів харчування, що сплановано на належну організації харчування учнів у загальноосвітніх закладах та дітей дошкільного віку в дошкільних відділеннях ЗЗСО. Згідно чинного законодавства плата за харчування вихованців дошкільних відділень та учнів 1-4 класів в м.Славути здійснюється у співвідношенні 40%х60%, а в сільській місцевості територіальної громади 50%х50% бюджетної та батьківської плати, безкоштовним харчуванням забезпечуються діти-сироти, діти, позбавлені батьківського піклування, діти з інвалідністю, діти із сімей, які отримують допомогу відповідно до Закону України «Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям», діти учасників АТО; придбання предметів і матеріалів, оплату інших послуг (крім комунальних), придбання медикаментів для надання першої медичної

допомоги, оплати відряджень, виплату стипендій міського голови згідно регіональної Програми розвитку освіти, та інші видатки. Мінімальна потреба на утримання закладів загальної середньої освіти не забезпечена у сумі 2 697 800 грн.

Крім того, за даною бюджетною програмою буде проведено фінансування проекту «Сучасна музична апаратура – талановитим славутичанам», який здобув перемогу в рамках Громадського бюджету у сумі 60 755 грн., в т.ч.: кошти загального фонду – 6 596 грн., кошти спеціального фонду бюджету розвитку територіальної громади – 54 159 гривень.

2.4. За бюджетною програмою «Надання позашкільної освіти закладами позашкільної освіти, заходи із позашкільної роботи з дітьми» (КПКВК 1090) передбачено асигнування у сумі 7 767 625 грн., із них кошти загального фонду – 7 510 325 грн.; кошти спеціального фонду (від плати за послуги, що надаються бюджетними установами відповідно до законодавства) – 257 300 грн.

У бюджетних призначеннях на утримання позашкільної освіти передбачено видатки на:

- оплату праці і нарахування на заробітну плату працівників закладів позашкільної освіти у сумі 7 082 100 грн., із них: загальний фонд – 6 880 500 грн., спеціальний фонд – 201 600 грн., дефіцит в коштах на оплату праці складає – 596 600 грн.;

- оплату комунальних послуг та енергоносіїв у сумі 348 700 грн., із них кошти загального фонду – 346 200 грн., кошти спеціального фонду – 2 500 грн. За рахунок цих асигнувань буде здійснено оплату теплопостачання, водопостачання та водовідведення, електричної енергії, природного газу та послуг вивезення побутових відходів;

- оплату інших видатків на утримання позашкільних закладів освіти у сумі 314 800 грн., дані асигнування спрямовані на покращення матеріально-технічної бази ПНЗ, оплату відряджень, інших послуг і т.д. Мінімальна потреба в коштах на інші поточні та капітальні видатки закладів позашкільної освіти не забезпечена у сумі 988 700 грн.

В рамках даної бюджетної програми за рахунок коштів загального фонду Славутської міської територіальної громади у сумі 22 025 грн. будуть реалізовані проекти - переможці Молодіжного громадського бюджету, а саме:

- «Молодь за чисте місто» - 18 028 грн.;

- «День квестів» - 3 997 гривень.

2.5. За бюджетною програмою «Забезпечення діяльності інших закладів у сфері освіти» (КПКВК 1161) передбачені видатки загального фонду у сумі 7 025 900 грн. на:

- оплату праці та нарахування на неї працівникам централізованої бухгалтерії, групи з централізованого господарського обслуговування та центру професійного розвитку педагогічних працівників у сумі 6 425 800 грн.;

- оплату комунальних послуг та енергоносіїв у сумі 237 800 грн. по вищезазначених установах;

- оплату інших поточних видатків даних установ у сумі 362 300 гривень.

2.6. За бюджетною програмою «Інші програми та заходи у сфері освіти» (КПКВК 1162) передбачені видатки загального фонду для виплати одноразової допомоги дітям-сиротам та дітям, позбавлених батьківського піклування, яким у 2021 році виповниться 18 років у сумі 9 100 гривень.

2.7. За бюджетною програмою «Забезпечення діяльності інклюзивно-ресурсних центрів» (КПКВК 1170) передбачені видатки загального фонду у сумі 491 100 грн. на:

- оплату праці та нарахування на неї іншим працівникам працівникам Інклюзивно-ресурсного центру у сумі 200 000 грн. Оплата праці педагогічних працівників центру буде здійснюватись за рахунок субвенції з обласного бюджету на передані повноваження в галузі освіти;

- оплату комунальних послуг та енергоносіїв у сумі 230 500 грн.;

- оплату інших поточних видатків даної установи у сумі 60 600 гривень.

2.9. За бюджетною програмою «Утримання та навчально-тренувальна робота комунальних дитячо-юнацьких спортивних шкіл» (КПКВ 5031) виділені кошти у сумі 2 728 600 грн., із них кошти загального фонду – 2 704 100 грн., кошти спеціального фонду 24 500 грн. (власні надходження бюджетної установи). Ці фінансові ресурси спрямовані на оплату праці працівників спортивної школи, оплату комунальних послуг, придбання медикаментів та на інше поточне утримання ДЮСШ, а також утримання в належному стані футбольного поля. Даних коштів не вистачає на мінімальну потребу на утримання ДЮСШ у сумі 788 200 грн., в т.ч. на оплату праці (посадові оклади та обов'язкові доплати) у сумі 361 700 гривень.

2.10. За бюджетною програмою «Будівництво освітніх установ та закладів» (КПКВ 7321) передбачено видатки спеціального фонду (бюджет розвитку) – 200 000 грн., а саме:

- капітальний ремонт будівлі ДНЗ (ясла-садок) №7 «Дюймовочка» по вул. Садовій 1/14 в м.Славути Хмельницької області – 100 000 грн.;

- виготовлення проектної документації та капітальний ремонт будівлі по вул. Богдана Хмельницького,89 в м.Славути Хмельницької області – 100 000 гривень.

3. Управління соціального захисту населення виконавчого комітету Славутської міської ради

За рахунок власних доходів бюджету міської громади на 2021 рік для вказаного головного розпорядника бюджетних коштів передбачено асигнування на виконання повноважень щодо управління у відповідній сфері та соціальний захист населення сумі 19 701 500 грн., з них із:

- загального фонду – 19 646 500 грн.;

- спеціального фонду – 55 000 грн.

Детальніше за програмами:

3.1. За бюджетною програмою «Керівництво і управління у відповідній сфері у містах (місті Києві), селищах, селах, об'єднаних територіальних громадах» (КПКВК 0810160) передбачено видатки в загальному обсязі 11 908 000 грн., зокрема на:

- оплату праці та нарахування на неї (КЕКВ 2110, 2120) у сумі 11 324 100 грн.;
- оплату комунальних послуг та енергоносіїв (КЕКВ 2270) у сумі 201 800 грн.;
- інше поточне утримання складає 382 100 гривень.

Оскільки бюджетним установам міської територіальної громади нарахування заробітної плати здійснюється за умовами єдиної тарифної сітки, тобто від мінімальної заробітної плати, тому працівникам бюджетних установ оплата праці на 2021 рік в середньому підвищується на 23,5%, а посадовим особам підвищення не передбачено.

Отже дана програма не забезпечена коштами в частині врегулювання рівня підвищення заробітної плати посадовим особам органів місцевого самоврядування на індекс її підвищення іншому персоналу, шляхом виплати премії.

3.2. За бюджетною програмою «Надання інших пільг окремим категоріям громадян відповідно до законодавства» (КПКВК 0813031) у сумі 5 000 грн.

Дані кошти планується спрямовувати на надання інших пільг громадянам, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, дружинам (чоловікам) та опікунам (на час опікунства) дітей померлих громадян, смерть яких пов'язана з Чорнобильською катастрофою.

3.3. За бюджетною програмою «Надання пільг окремим категоріям громадян з оплати послуг зв'язку» (КПКВК 0813032) передбачаються асигнування у сумі 130 800 грн., які спрямовуються на виконання заходів:

- цільової регіональної Програми «Піклування» мешканців Славутської міської територіальної громади на 2019-2021 роки, а саме спрямовуються на надання пільг окремим категоріям громадян з оплати послуг зв'язку.

3.4. За бюджетною програмою «Компенсаційні виплати на пільговий проїзд автомобільним транспортом окремих категорій громадян» (КПКВК 0813033) передбачаються асигнування у сумі 1 318 500 грн., які спрямовуються на виконання заходів:

- цільової регіональної Програми «Піклування» мешканців Славутської міської територіальної громади на 2019-2021 роки, а саме - проведення розрахунків з підприємствами автомобільного транспорту за пільговий проїзд окремих категорій громадян.

3.5. За бюджетною програмою «Компенсаційні виплати за пільговий проїзд окремих категорій громадян на залізничному транспорті» (КПКВК 0813035) передбачаються асигнування у сумі 100 000 грн., які спрямовуються на надання пільг за пільговий проїзд окремих категорій громадян.

3.6. За бюджетною програмою «Здійснення заходів та реалізація проектів на виконання Державної цільової соціальної програми «Молодь України» (КПКВК 0813131) передбачається здійснити видатки із загального фонду у сумі 62 700 грн., що спрямовані на реалізацію заходів регіональної цільової Програми оздоровлення та відпочинок дітей Славутської міської територіальної громади на 2021-2023 роки, а саме - на організацію перевезення організованих груп дітей, які потребують особливої соціальної уваги та підтримки, до закладів оздоровлення та відпочинку, санаторіїв, виготовлення посвідчення дитини та батьків з багатодітної сім'ї.

3.7. За бюджетною програмою «Надання соціальних гарантій фізичним особам, які надають соціальні послуги громадянам похилого віку, особам з інвалідністю, дітям з інвалідністю, хворим, які не здатні до самообслуговування і потребують сторонньої допомоги» (КПКВК 0813160) плануються асигнування на реалізацію заходів регіональної цільової Програми «Піклування» мешканців Славутської міської територіальної громади на 2019-2021 роки у сумі 450 000 грн., а саме - на забезпечення соціальними послугами громадян похилого віку, інвалідів, дітей-інвалідів, хворих, які не здатні до самообслуговування і потребують сторонньої допомоги.

Після внесення змін до відповідної програми та отримання заяв від усіх претендентів на допомогу буде обраховано більш реальна потреба в коштах на реалізацію цієї допомоги, що потребуватиме додаткових фінансових ресурсів;

3.8. За бюджетною програмою «Забезпечення соціальними послугами за місцем проживання громадян, які не здатні до самообслуговування у зв'язку з похилим віком, хворобою, інвалідністю» (КПКВК 0823104) передбачено видатки в загальному обсязі 5 296 500 грн., із них: кошти загального фонду – 5 241 500 грн., кошти спеціального фонду 55 000 грн.

За рахунок коштів загального фонду буде здійснюватися фінансування видатків на утримання комунальної установи «Славутський територіальний центр соціального обслуговування», зокрема:

- оплата праці та нарахування на неї (КЕКВ 2110, 2120) у сумі 5 057 900 грн. Дані кошти забезпечують виплату заробітної плати (основної та додаткової заробітної плати, матеріальної допомоги на оздоровлення) та нарахування на неї працівникам територіального центру соціального обслуговування;
- оплата комунальних послуг та енергоносіїв, (КЕКВ 2270) у сумі 58 000 грн., що включають в себе оплату за теплопостачання, водопостачання та водовідведення і електричну енергію, які обраховані виходячи із середньорічного фактичного споживання натуральних показників за 2019 рік та діючих тарифів у жовтні місяці 2020 року;
- інше поточне утримання складає 125 600 грн. (оплата інших послуг (крім комунальних), утримання транспорту, паливно-мастильні матеріали.).

Від надання згідно з чинним законодавством платних послуг до спеціального фонду планується отримати 55 000 грн., за рахунок яких буде здійснюватися фінансування відповідних видатків на утримання комунальної установи «Славутський територіальний центр соціального обслуговування», а саме: оплата інших послуг (крім комунальних), медикаменти, видатки на відрядження.

3.9. За бюджетною програмою «Інші заходи у сфері соціального захисту і соціального забезпечення» (КПКВК 0813242) передбачаються асигнування із загального фонду бюджету міста у сумі 430 000 грн. (на реалізацію заходів регіональної цільової Програми «Піклування» мешканців Славутської міської територіальної громади на 2019-2021 роки), а саме для:

- надання допомоги на поховання осіб, які на день смерті ніде не працювали, не отримували пенсії, допомоги по безробіттю та не займалися підприємницькою діяльністю у сумі 40 500 грн.
- надання одноразової адресної матеріальної допомоги особам з інвалідністю, важкохворим, пенсіонерам, багатодітним сім'ям, які опинилися в складних життєвих умовах, постраждалим від стихійного лиха та пожежі, тимчасово переміщеним особам у сумі 333 300 грн.;
- надання одноразової грошової допомоги на лікування учасників операції Об'єднаних сил та сім'ям, члени яких загинули під час проведення АТО у сумі 56 200 грн.

4. Управління культури виконавчого комітету Славутської міської ради

В бюджеті Славутської міської територіальної громади у 2021 році для даного головного розпорядника передбачено асигнування на виконання повноважень щодо управління у відповідній сфері, реалізацію заходів міських програм та утримання закладів, підпорядкованих Управлінню культури виконавчого комітету міської ради загальним обсягом – 16 174 103 грн., з них: кошти загального фонду – 15 706 853 грн., кошти спеціального фонду 467 250 грн., в т.ч. кошти від плати за послуг, що надаються бюджетними установами згідно із законодавством та плати за оренду майна, а також кошти молодіжного громадського бюджету територіальної громади.

4.1. Видатки із загального фонду бюджету громади за бюджетною програмою «Керівництво і управління у відповідній сфері у містах (місті Києві), селищах, селах, об'єднаних територіальних громадах» (КПКВК 0160) на 2021 рік передбачено в сумі 970 000 грн. Зазначені асигнування будуть використані на:

- оплату праці та нарахування на неї працівників управління культури у сумі 966 500 грн.;
- інші поточні видатки у сумі 3 500 гривень.

Оскільки бюджетним установам міської територіальної громади нарахування заробітної плати здійснюється за умовами єдиної тарифної сітки, тобто від мінімальної заробітної плати, тому працівникам бюджетних установ оплата праці на 2021 рік в середньому підвищується на 23,5%, а посадовим особам підвищення не передбачено.

Отже дана програма не забезпечена коштами в частині врегулювання рівня підвищення заробітної плати посадовим особам органів місцевого самоврядування на індекс її підвищення іншому персоналу, шляхом виплати премії.

4.2. За бюджетною програмою «Забезпечення діяльності бібліотек» (КПКВК 4030) на 2021 рік передбачені видатки у сумі 758 400 грн., із них кошти загального фонду – 748 400 грн., кошти спеціального фонду – 10 000 грн. (надходження від надання платних послуг згідно законодавства). Ресурси спрямовані на утримання 3-х бібліотек (міська бібліотека для дорослих, міська бібліотека для дітей та бібліотека в с. Голики). У кошторисних призначеннях передбачено видатки на:

- заробітну плату з нарахуваннями на неї у сумі 613 600 грн.;
- оплату комунальних послуг у сумі 93 600 грн.;
- інше поточне утримання у сумі 51 200 грн.

4.3. Видатки за бюджетною програмою «Забезпечення діяльності музеїв і виставок» (КПКВК 4040) на 2021 рік передбачені у сумі 890 800 грн., із них кошти загального фонду – 863 800 грн., кошти спеціального фонду – 27 000 грн. (власні надходження від плати за послуги, що надаються бюджетними установами згідно із законодавством та плати за оренду майна). Асигнування планується спрямувати на:

- заробітну плату з нарахуваннями на неї у сумі 750 100 грн.;
- оплату комунальних послуг – 96 100 грн.;
- інше поточне утримання музею – 44 600 грн.

4.4. За бюджетною програмою «Забезпечення діяльності палаців і будинків культури, клубів, центрів дозвілля та інших клубних закладів» (КПКВК 4060) на 2021 рік передбачені видатки у сумі 3 935 500 грн., із них кошти загального фонду - 3 729 500 грн., кошти спеціального фонду – 206 000 грн. (власні надходження від плати за послуги, що надаються бюджетними установами згідно із законодавством та плати за оренду майна), які передбачено спрямувати на утримання міського Палацу культури, сектора кіно, центру культурно-мистецьких ініціатив та клубу у с.Голики.

Видатки включають в себе:

- оплату праці з нарахуваннями – 2 975 300 грн.;
- оплату комунальних послуг та енергоносіїв – 802 400 грн.;
- інше поточне утримання – 157 800 грн.

4.5. Видатки за бюджетною програмою «Забезпечення діяльності інших закладів в галузі культури і мистецтва» (КПКВК 4081) на 2021 рік передбачено у сумі 2 613 300 грн., із них кошти загального фонду – 2 611 300 грн., кошти спеціального фонду – 2 000 грн., заплановані на утримання муніципального оркестру, централізованої бухгалтерії, а саме на:

- оплату праці з нарахуваннями – 2 478 700 грн.;
- оплату комунальних послуг та енергоносіїв – 23 000 грн.;
- інше поточне утримання – 111 600 грн.

4.6. За бюджетною програмою «Інші заходи в галузі культури і мистецтва» (КПКВК 4082) на 2021 рік видатки у сумі 294 303 грн. із них кошти загального фонду – 287 553 грн.; кошти спеціального фонду (бюджету розвитку) – 6 750 грн. будуть спрямовані на інші поточні та капітальні видатки для організації загальнономіських заходів до державних свят.

За даною бюджетною програмою у 2021 році заплановано фінансування проектів, які здобули перемогу в рамках Молодіжного громадського бюджету у сумі 134 303 грн. (загальний фонд – 127 553 грн.; спеціальний фонд (бюджет розвитку) – 6 750 грн.), а саме:

- Проект «Година Землі» у сумі 12 627 грн. (загальний фонд);
- Проект «Резиденція Св.Миколая» у сумі 32 502 грн. (загальний фонд – 25 752 грн.; спеціальний фонд (бюджет розвитку) – 6 750 грн.);
- Проект «StreetArt – сучасна Україна в подіях» у сумі 10 985 грн. (загальний фонд);
- Проект «Міжнародна програма обміну досвідом між молодіжними лідерами та творчою молоддю громад «OpenWorld» у сумі 39 220 грн. (загальний фонд);
- Проект «Свято кольору» у сумі 29 497 грн. (загальний фонд);
- Проект «Солодка Славута» у сумі 9 472 грн. (загальний фонд).

4.7. За бюджетною програмою «Надання спеціальної освіти мистецькими школами» (КПКВК 1100) передбачено видатки у сумі 6 711 800 грн., із них за рахунок коштів загального фонду – 6 496 300 грн., коштів спеціального фонду (кошти від плати за послуги, що надаються бюджетними установами відповідно до законодавства та плати за оренду майна) – 215 500 грн.

Вище вказаними фінансовими активами буде забезпечено утримання Мистецької школи «Славутська школа мистецтв», а саме:

- оплата праці працівників ШМ у сумі 6 172 800 грн., із них загальний фонд – 5 983 300 грн.; спеціальний фонд (заробітна плата педагогам згідно чинного законодавства) – 189 500 грн.;
- оплата комунальних послуг в сумі 404 300 грн., із них коштом загального фонду – 394 300 грн., коштом спеціального фонду – 10 000 грн.;
- інше поточне утримання для забезпечення дітей відповідною спеціальною позашкільною освітою у сумі 134 700 грн., із них із загального фонду – 118 700 грн., зі спеціального фонду – 16 000 грн.

При плануванні заробітної плати по всіх бюджетних програмах Управління культури виконавчого комітету Славутської міської ради враховано видатки на виплату посадових окладів та лише обов'язкових надбавок і доплат, виплату матеріальної допомоги на оздоровлення. Але даних асигнувань не вистачає для забезпечення в повному обсязі видатків на заробітну плату працівників культури та школи мистецтв. Незабезпечено повний обсяг потреби в коштах на виплату заробітної плати в сумі 958 700 грн. та з інших поточних і капітальних видатків – 3 587 800 гривень.

5. Фінансове управління виконавчого комітету Славутської міської ради

За рахунок власних доходів бюджету Славутської міської громади на 2021 рік для вказаного головного розпорядника передбачено асигнування на виконання повноважень щодо управління у відповідній сфері у сумі 4 970 100 грн., а саме:

5.1. Видатки за бюджетною програмою «Керівництво і управління у відповідній сфері у містах (місті Києві), селищах, селах, об'єднаних територіальних громадах» (КПКВК 0160) на 2021 рік передбачено здійснити із загального фонду бюджету міста на суму 3 920 100 грн.

Зазначені асигнування направлені на:

- оплату праці та нарахування на неї працівників фінансового управління у сумі 3 731 800 грн.;
- видатки на оплату комунальних послуг та енергоносіїв у сумі 49 800 грн.;
- інші поточні видатки у сумі 138 500 грн.

Оскільки бюджетним установам міської територіальної громади нарахування заробітної плати здійснюється за умовами єдиної тарифної сітки, тобто від мінімальної заробітної плати, тому працівникам бюджетних установ оплата праці на 2021 рік в середньому підвищується на 23,5%, а посадовим особам підвищення не передбачено.

Отже дана програма не забезпечена коштами в частині врегулювання рівня підвищення заробітної плати посадовим особам органів місцевого самоврядування на індекс її підвищення іншому персоналу, шляхом виплати премії.

5.2. За бюджетною програмою «Резервний фонд» (КПКВК 8700) у 2021 році передбачено у загальному фонді бюджету громади нерозподілений резерв обсягом в 1050 000 грн., що становить 0,368 відсотка від видатків загального фонду бюджету Славутської міської територіальної громади.

Заходи щодо складання прогнозу бюджету міста

I.	ПЛАН ЗАХОДІВ щодо складання прогнозу бюджету міста на 2020-2022 роки		
1.	до 15 квітня	Проведення оцінки виконання бюджету міста в поточному періоді, виявлення тенденції у виконанні як дохідної частини бюджету (наприклад, визначаються збільшення або зменшення доходів за кожним видом податків та зборів, неподаткових платежів тощо), так і його видаткової частини	Фінансове управління
2.	до 1 червня	Доведення до головних розпорядників бюджетних коштів інструкцій (вказівок) визначених Мінфіном, та інструктивного листа щодо підготовки пропозицій до прогнозу бюджету (стаття 75-1 БКУ)	Фінансове управління
3.	до 20 червня	Надання фінансовому управлінню інформації про соціально-економічний стан Славутської міської об'єднаної територіальної громади і прогноз основних показників економічного і соціального розвитку територіальної громади міста на плановий та наступні за плановим два бюджетні періоди, покладені в основу бюджету міста (обов'язково зазначивши по всіх суб'єктах господарювання дохід та прибуток, фонд оплати праці найманих працівників, чисельність працюючих по місту та рівень безробіття, стаття 75-1 БКУ)	Управління економіки виконавчого комітету
4.	до кінця червня	Підготовка запитів та отримання інформації від основних бюджетоутворюючих підприємств міста інформації щодо прогнозованого рівня фонду оплати праці та ПДФО на наступний бюджетний період, покладених в основу бюджету міста (стаття 75-1 БКУ)	Фінансове управління, економічні служби підприємств
5.	до кінця червня	Підготовка запитів та отримання даних від Управління соціального захисту щодо середньорічної кількості зайнятого населення міста та прогнозованого рівня середньомісячної заробітної плати на наступний бюджетний період, покладених в основу бюджету міста (стаття 75-1 БКУ)	Фінансове управління, Управління соціального захисту
6.	до кінця червня	Надання фінансовому управлінню пропозиції щодо прогнозу основних показників за основними видами доходів місцевого бюджету на плановий та наступних за плановим два бюджетні періоди	Славутське управління Головного управління ДФС у Хмельницькій області

7.	до кінця червня	Надання фінансовому управлінню інформації щодо земель територіальної громади міста в розрізі кодів класифікації земель та землекористувачів	Управління Держземагенства у Славутському районі Хмельницької області та відділ регулювання земельних відносин виконавчого комітету Славутської міської ради
8.	до кінця червня	Надання фінансовому управлінню інформації щодо земель територіальної громади міста, які перебувають в користуванні на правах оренди (реєстр в розрізі орендарів із зазначенням коду класифікації земель, місця розташування, площі земельної ділянки, вартості відповідно до нормативної грошової оцінки землі та ставки) та таких, що плануються до здачі в оренду в плановому бюджетному періоді та наступних за плановим двох бюджетних періодах; інформації щодо земельних ділянок, що плануються до продажу, в тому числі шляхом аукціону, в плановому бюджетному періоді та наступних за плановим двох бюджетних періодах(із зазначенням площі та орієнтовної ціни продажу)	Відділ регулювання земельних відносин виконавчого комітету Славутської міської ради
9.	до кінця червня	Надання фінансовому управлінню інформації щодо майна територіальної громади міста, яке перебуває в користуванні на правах оренди (реєстр в розрізі балансоутримувачів та орендарів із зазначенням місця розташування, площі орендованого майна, та орендної плати) та такого, що планується до здачі в оренду в плановому бюджетному періоді та наступних за плановим двох бюджетних періодах; інформації щодо майна, що планується до продажу, в тому числі шляхом аукціону, в плановому бюджетному періоді та наступних за плановим двох бюджетних періодах(із зазначенням площі та орієнтовної ціни продажу)	Відділ приватизації житла та комунального майна
10.	до кінця червня	Надання фінансовому управлінню інформації щодо кількості наданих адміністративних послуг та накладених штрафних санкцій, їх вартості в розрізі послуг за звітний період поточного року та прогноз таких показників на плановий бюджетний період та наступних за плановим двох бюджетних періодах	Відділи виконавчого комітету міської ради, які надають адміністративні послуги та мають повноваження щодо застосування штрафних санкцій

11.	до кінця червня	Надання фінансовому управлінню інформації щодо об'єктів, які будуть введені в експлуатацію та орієнтовних сум поступлення в бюджет міста коштів пайової участі у розвитку інфраструктури територіальної громади міста в плановому бюджетному періоді та наступних за плановим двох бюджетних періодах	Управління містобудування, архітектури та капітального будівництва спільно з відділом з питань державного архітектурно – будівельного контролю
12.	1 липня	Розгляд питання можливих фіскальних ризиків в майбутніх періодах (п. 12.3.3 статті 12 ПКУ)	Фінансове управління, ОДПІ
13.	до 5 липня	Визначення загального рівня прогнозного обсягу доходів на плановий та наступні два за плановим бюджетні періоди (на основі макропоказників економічного та соціального розвитку України на наступний бюджетний період, прийнятих рішень міської ради щодо встановлення ставок місцевих податків і зборів та втрат доходів бюджету міста внаслідок наданих міською радою податкових пільг) (стаття 75 БКУ)	Фінансове управління
14.	до 5 липня	Здійснення попередніх прогнозних розрахунків необхідного обсягу видатків бюджету міста для забезпечення завдань і функцій органу місцевого самоврядування у плановому та двох наступних за плановим бюджетних періодах (стаття 75 БКУ)	Фінансове управління
15.	15 липня	Проведення інвентаризації міських програм, які виконуватимуться за рахунок коштів бюджету міста в наступних бюджетних періодах (наказ № 608)	Головні розпорядники коштів
16.	протягом липня	Укладання угод на підставі прийнятих рішень міської ради щодо надання міжбюджетних трансфертів іншим місцевим бюджетам у плановому бюджетному періоді (стаття 75 БКУ)	Апарат ради виконавчого комітету
17.	до кінця липня	Проведення погоджувальних нарад з головними розпорядниками бюджетних коштів щодо узгодження показників прогнозу міського бюджету (стаття 75-1 БКУ)	Фінансове управління та головні розпорядники коштів
18.	до 15 серпня	Подання виконавчому комітету міської ради прогнозу міського бюджету (стаття 75-1 БКУ)	Фінансове управління
19.	до 1 вересня	Розгляд та схвалення прогнозу бюджету міста на наступні за плановим два періоди (стаття 75-1 БКУ)	Виконавчий комітет міської ради
20.	6 вересня	Подання прогнозу бюджету міста разом із фінансово-економічним обґрунтуванням до міської ради та розгляд прогнозу бюджету на засіданні бюджетної комісії з питань планування, бюджету і фінансів та регуляторної політики	Міська рада, виконавчий комітет міської ради

		(ст.75-1 БКУ)	
21.	до 1 жовтня	Розгляд питання щодо прогнозу бюджету міста на пленарному засіданні міської ради (стаття 75-1 БКУ)	Міська рада

Додаток Д

Видатки за 2021 рік Славутської міської територіальної громади та їх відхилення від плану

Назва видатків	Уточнений план на 2021 рік, тис.грн.		Касові видатки за 2021 рік, тис.грн.		% виконання до уточненого плану	
	загальний фонд	спеціальний фонд	загальний фонд	спеціальний фонд	загальний фонд	спеціальний фонд
Державне управління	50797,6	345,5	36420,2	3428,9	71,70	992,46
Освіта	144963,9	13389,8	110041,7	7040,2	75,91	52,58
Соціальний захист	6877,4	3985,1	4773,5	3953,9	69,41	99,22
Культура і мистецтво	6951,8	513,1	4848,9	391,6	69,75	76,32
Фізична культура і спорт	2920,8	68,0	2148,9	9,2	73,57	13,50
ЖКГ	18521,2	4239,9	15565,9	1394,4	84,04	32,89
Економічна діяльність, в т.числі:	2153,4	16116,3	1405,3	6230,2	65,26	38,66
Інша діяльність, в т.числі:	1670,5	240,1	735,6	163,6	44,03	68,12
Оплата праці працівників бюджетних установ	182468,6	907,7	142926,7	532,3	78,33	58,65
Використання товарів і послуг в т.ч.	28209,8	8222,8	14052,3	2543,7	49,81	30,93
Предмети, матеріали, обладнання та інвентар	6407,9	248,4	4051,2	474,6	63,22	191,06
Медикаменти та перев.	82,3	4,0	57,7	3,7	70,16	93,35

матеріали							
Продукти харчування	3104,2	7038,8	1164,7	1714,4	37,52	24,36	
Оплата послуг крім комунальних	7351,2	406,6	3428,4	104,4	46,64	25,68	
Видатки на відрядження	535,2	29,0	170,1	28,1	31,78	96,82	
Оплата комунальних послуг	9363,9	191,5	4842,9	26,3	51,72	13,75	
Дослідження і розробки, державні програми	1365,1	304,5	337,2	192,1	24,70	63,09	
Поточні трансферти	34026,2	110,1	28743,8	25,1	84,48	22,81	
Субсидії та поточні трансферти підприємствам (установам, орган-м)	22103,1	110,1	17957,5	25,1	81,24	22,81	
Поточні трансферти органам держ. управління інших рівнів	11923,1	0,0	10786,3	0,0	90,47	0,00	
Соціальне забезпечення	1445,8	0,0	868,4	0,0	60,06	0,00	
Виплата пенсій і допомог	19,9	0,0	17,8	0,0	89,34	0,00	
Інші виплати населенню	1425,9	0,0	850,6	0,0	59,65	0,00	
Інші поточні видатки	238,4	31,3	135,2	31,9	56,70	101,92	
Капітальні видатки	0,0	31123,5	0,0	20967,1	0,00	67,37	
Придбання основного	0,0	24507,6	0,0	15167,2	0,00	61,89	

капіталу						
Капітальні трансфери	0,0	6616,0	0,0	5799,9	0,00	87,67
Нерозподілені видатки	391,0	0,0	0,0	0,0	0,00	0,00